

Fylkesmannen i Østfold

Rapport

Fylkesmannen i Østfold

Årsrapport 2004

Februar 2005

Årsrapport 2004 Forord

Årsrapporten viser bredde og variasjon i embetets oppgaver. En viktig del av arbeidet er rettet mot kommunene hvor vi har oppgaver knyttet til lovlighetskontroller av kommunale budsjett og klagebehandling av vedtak truffet i kommunale organer. Innenfor sosial- og helsevesen, familierett, fri rettshjelp, miljøvern, landbruk, utdanning og på andre områder har vi en rekke forvaltnings- og rådgivningsoppgaver. Arbeidet med utvikling og modernisering av kommunesektoren har gitt en ny og viktig dimensjon til fylkesmannens arbeid.

Grundig, juridisk korrekt og rask saksbehandling vektlegges. Funksjonen som statlig sektormyndighet og et sterkere fokus på utviklerrollen fører til at prioriteringen for å oppnå balanse mellom de ulike oppgavene; saksbehandling, tilsyn, rådgivning, pådrivervirksomhet og utviklingsarbeid blir mer krevende. På noen områder, vesentlig arbeids- og sosialdepartementets, Helse- og omsorgsdepartementets og Utdannings- og forskningsdepartementets områder, har vi ikke klart å nå alle våre mål. Vi har imidlertid holdt saksbehandlingstiden på forsvarlig nivå. Sektormyndighetenes krav og manglende sentral prioritering gir fylkesmannen store samordningsutfordringer og kan også bidra til at alle oppgaver ikke er løst slik som ønsket og forutsatt.

Jeg ser med bekymring på at kommunene gjennomgående fortsatt har stram økonomi. Dette kan gå ut over innbyggernes rettmessige krav på tjenester. Vedlikehold av bygg og anlegg ser ut til å bli en stor utfordring framover. Driftsresultatene for 2004 ser ut til å vise en god bedring, og det er kun få kommuner som får et negativt driftsresultat. Men det er nærmest ingen som har et stabilt resultat opp imot det ønskede på 3%. Mange Østfoldkommuner arbeider godt med modernisering og utvikling av sin organisasjon. Det samarbeides godt i blant annet nettverk for døgnåpen forvaltning/servicetorg og resultatledelse/balansert målstyring.

Året 2004 har vært preget av arbeid med intern organisering, og embetet er organisert med ny struktur fra 01.01.2005. Jeg vil i denne sammenheng trekke frem de ansattes positive holdning og vilje til å finne løsninger og takke for helhjertet daglig innsats gjennom året.

Videre takker jeg kommunene, de statlige etater, Østfold fylkeskommune og våre kontakter og samarbeidsparter for et godt samarbeid gjennom året.

Anne Enger Lahnstein
sign.

INNHold

1. ORGANISERING, BEMANNING, VISJON	1
1.0 Organisering	1
1.1 Fylkesmannens visjon og hovedmål.....	2
1.2 Budsjett 2004 - resultat.....	3
1.3 Elektronisk embetsoppdrag, rapportering, innspill til ledersamtaler.....	3
1.4 Saksbehandlingstid og systematisk sammenligning.....	4
1.5 Øvrige administrative føringer	4
2 SENTRALE POLITISKE FØRINGER	8
2.1 Samordningsoppgaver og kommuneøkonomi.....	8
2.2 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting	9
2.3 Barn, oppvekst og utdanning.....	10
2.4 Regional planlegging og arealpolitikk.....	12
2.5 Naturressursforvaltning – miljø og landbruk	13
2.6 Utvikling og verdiskaping	14
2.7 Samfunnssikkerhet og beredskap	15
3.0 KONGEHUSET (resultatområde 00)	16
Resultatområde 00.1 Kongelige besøk	16
Resultatområde 00.2 Tildeling av ordener og medaljer	16
3.1 MILJØVERNDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (resultatområde 01-11)	16
Resultatområde 01 Bærekraftig bruk og vern av biologisk mangfold.....	16
Resultatområde 02 Friluftsliv	16
Resultatområde 04 Overgjødning og oljeforurensning.....	16
Resultatområde 05 Helse- og miljøfarlige kjemikalier.....	17
Resultatområde 06 Avfall og gjenvinning.....	17
Resultatområde 07 Klimaendringer, luftforurensning og støy	17
Resultatområde 09 Regional planlegging.....	18
Resultatområde 10 Kart og geodata	18
Resultatområde 11 Tverrgående virkemidler og fellesoppgaver.....	19
3.2 LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (resultatområdene 20-29)	20
Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling	20
Resultatområde 22 miljø- og arealforvaltning.....	21
Resultatområde 23 Ressurs- og eiendomspolitikk	22
Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak	23
Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør.....	23
3.4 BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (Resultatområde 40-49)	24
Resultatområde 41 Barnehager	24
Resultatområde 42 Familierett	25
Resultatområde 43 Krisetiltak.....	26
Resultatområde 44 Familievern.....	26
Resultatområde 46 Foreldreveiledning.....	27
Resultatområde 47 Gjeldsrådgivning	27
Resultatområde 48 Likestilling - Likestillingsloven	27
3.5a JUSTISDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (resultatområde 50- 55)	28
Resultatområde 51 Tilsynsoppgaver	28
Resultatområde 52 Rettshjelp.....	28
Resultatområde 53 Økt samfunnssikkerhet og kriseberedskap i fylket.....	29
Resultatområde 54 Samordning ved kriser og krig	29
3.5b KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (resultatområde 56-59)	30

Resultatområde 56 Tros- og livssynssamfunn.....	30
Resultatområde 57 Gravferdsloven	31
Resultatområde 58 Åpningsloven	31
3.6 KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTETS	
EMBETSOPPDRA (resultatområde 60-69).....	32
Resultatområde 62 Lovlighetskontroll og veiledning	33
Resultatområde 63 Regelverksforvaltning/klagebehandling.....	34
3.7 SOSIAL- OG HELSE DIREKTORATETS EMBETSOPPDRA	
(resultatområdene 70-79).....	35
Resultatområde 71 Folkehelsearbeid.....	35
Resultatområde 73 Psykisk helse	37
Resultatområde 74 Pleie- og omsorgstjenester.....	39
Resultatområde 75 Sosialtjenesten	40
Resultatområde 76 Rusmiddelarbeid.....	44
Resultatområde 77 Utvikling av tjenestene	44
Resultatområde 78 Andre løpende forvaltningsoppgaver	46
3.9.1 SAMFERDSELSDEPARTEMENTET.....	49
Resultatområde 91 Avkjørselssaker etter vegloven	49
3.9.2 UTENRIKSDEPARTEMENTET.....	49
Resultatområde 93 Apostiller	49
3.9.3 MODERNISERINGSDEPARTEMENTET.....	49
Resultatområde 99 Forvalte tilskudd til de politiske partiene	49
3.10. UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENTET.....	50
10.1 Informasjon, veiledning.....	50
10.2 Tilsyn, lovlighetskontroll og klager	50
10.3 Forsøks- og utviklingsområder.....	51
10.4 Arbeid med særskilte områder.....	52
10.5 Løpende forvaltningsoppgaver, jfr. Tildelingsbrevet del I.....	52
10.6 Vurdering og rapportering.....	53
10.7 Særskilte oppgaver og oppdrag som gjelder noen utdanningsavdelinger	53
10.8 Tilskuddsforvaltning	53
Vedlegg 1: Ressursforbruk 2004 fordelt på resultatområder og avdelinger	1
Vedlegg 2: Oversikt over ansatte i 2004.....	1

ÅRSRAPPORT 2004

1. ORGANISERING, BEMANNING, VISJON

1.0 Organisering

Fylkesmannen i Østfold legger med dette fram rapport for virksomhetsåret 2004. Rapporten er tilbakemelding til fylkesmannens overordnede departementer som er:

- Arbeids- og sosialdepartementet
- Barne- og familiedepartementet
- Helse- og omsorgsdepartementet
- Justisdepartementet
- Kommunal- og regionaldepartementet
- Kultur- og kirkedepartementet
- Landbruks- og matdepartementet
- Miljøverndepartementet
- Moderniseringsdepartementet
- Næringsdepartementet
- Samferdselsdepartementet
- Utdannings- og forskningsdepartementet
- Utenriksdepartementet

Embetet har i virksomhetsåret hatt fokus på organisasjonsendring og budsjettilpasning og følgelig varierende vektlegging av rettssikkerhet, tilsyn, veiledning og utvikling på nevnte departementers mål- og resultatområder slik de er nedfelt i tildelingsbrev og oppdragsbrev for året.

Organisering pr 01.01.2004 var:

Embetsledelse:

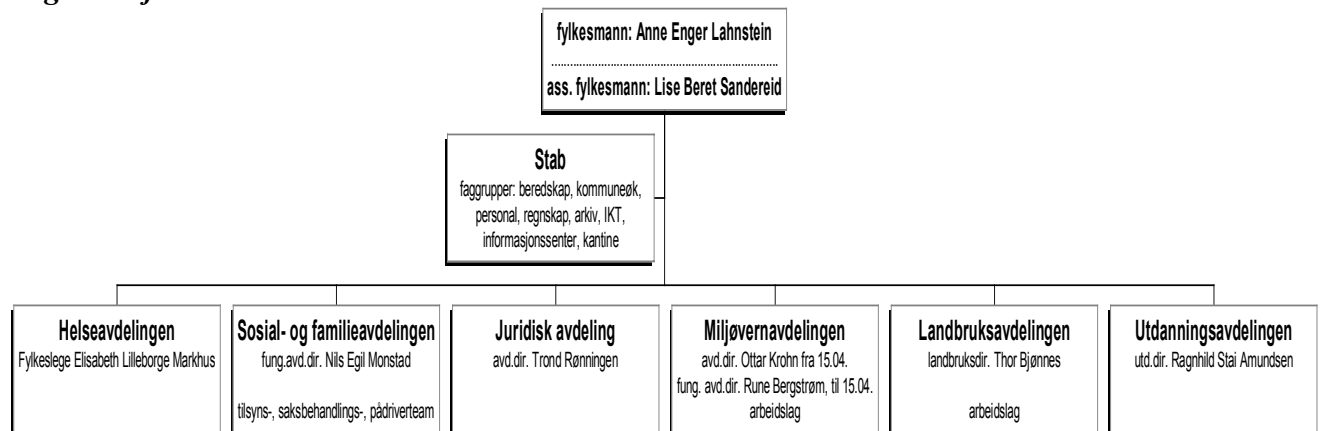
- fylkesmann Anne Enger Lahnstein (tiltrådte 01.01.2004)
- assisterende fylkesmann Lise Beret Sandereid

Avdelingsledelse:

- fylkeslege Elisabeth Lilleborge Markhus - helseavdelingen
- fung. avd.direktør Nils Egil Monstad sosial- og familieavdelingen
- avd.direktør Trond Rønningen – juridisk avdeling
- fung. avd.direktør Rune Bergstrøm – miljøvernnavdelingen (fram til 15.04.2004)
- avd.direktør Ottar Krohn - miljøvernnavdelingen (fra 15.04.2004)
- landbruksdirektør Thor Bjønnes – landbruksavdelingen
- utdanningsdirektør Ragnhild Stai Amundsen - utdanningsavdelingen

Staben ledes av assisterende fylkesmann.

Organisasjonskart 01.01.2004

Bortsett fra sosial- og familieavdelingen og juridisk avdeling har avdelingsdirektørene hatt fast nestleder/stedfortreder.

Bemanning ved fylkesmannsembetet i Østfold

Fylkesmannsembetet hadde pr. 31.12.04 i alt 126 (131) ansatte hvorav 115 (117) har fast tilsetning, 8 (14) engasjement og 3 (4) har permisjon. Til sammen var arbeidsinnsatsen 113,3 (119,3) årsverk inklusiv fellestjenester i Statens hus, sykefravær og fødselspermisjon. Dette fordeler seg slik:

Avdeling	Fast tilsatte i løpet av året	Engasje-ment i løpet av året	Sum tilsatte i løpet av året	Sum tilsatte pr 31.12. 2004	Antall årsverk 2004	Antall årsverk 2003	Antall årsverk 2002
Embetsledelse	2		2	2	2,00	2,00	1,80
Stab	31	5	36	33	32,35	28,65	25,65
* merkantile funksjoner inkl. SH. 1)	23	4	27	24	23,85	22,55	20,40
* beredskap	3		3	3	3,00	3,20	3,25
* Kommuneøk, samordning, info mm	5	1	6	6	5,50	2,90	2,00
Juridisk avdeling	9		9	9	8,80	9,25	8,70
Sosial- og familieavdelingen	15	4	19	18	16,10	16,30	17,20
Miljøvern avdelingen	19	1	20	20	16,40	16,15	19,15
Landbruksavdelingen	24	1	25	22	18,65	22,90	21,50
Helseavdelingen	12		12	12	10,70	13,70	
Utdanningsavdelingen	10	1	11	10	8,30	10,35	
Sum	122	12	134	126	113,30	119,30	94,00
1) Herav Statens hus, felles for alle	5	2	7	7	5,75	5,80	
* Fylkesmannens andel av SH (58%)					3,34	3,34	

Kommentar til status pr 31.12.2004 og årsverkberegningene:

- 1) Årsverkstallet inkluderer sykefravær og fødselspermisjon med lønn. Permisjoner uten lønn/uten arbeidsgiveransvar for fylkesmannen som omfatter 4,5 årsverk, er ikke inkludert.
- 2) Stab, merkantile funksjoner: I tillegg kommer 1 ansatt med permisjon uten lønn. Inkludert i merkantile funksjoner er 7 ansatte (5,75 år) med fellesoppgaver i Statens hus: informasjonssenteret (2,75 år) og kantinen (3,0 år). Andre fellesfunksjoner utgjør 1 årsverk fra fylkesmannen der andre brukeretater dekker 42% av kostnadene. Stab, kommuneøkonomi, samordning, moderniseringsprosjektet m.m. omfatter 5 fast ansatte og ett engasjement.
- 3) Sosial- og familieavdelingen: Vakanse (ca 1,0 år) under avdelingsdirektørens fungering som assisterende fylkesmann er bare delvis erstattet. Ca 2,0 årsverk er finansiert med eksterne midler.
- 4) Miljøvern avdelingen: Herav 1,0 årsverk med ekstern finansiering (A-etat).
- 5) Landbruksavdelingen: Herav 1,3 årsverk prosjektarbeid finansiert med eksterne midler. 0,9 årsverk er finansiert med betalte tjenester – byggeplaner m.m.
- 6) Helseavdelingen: 2 ansatte har hatt permisjon uten lønn (1,3 år) og er ikke inkludert.
- 7) Utdanningsavdelingen: Herav 1 ansatt (0,5 år) engasjert etter avtale med A-etat.

For øvrig viser vi til vedlegg 1 med oversikt over årsverk fordelt på resultatområder og departementer og vedlegg 2 med oversikt over personer som har vært ansatt ved embetet i løpet av 2004.

1.1 Fylkesmannens visjon og hovedmål

Som statens fremste representant i Østfold skal fylkesmannen sørge for at vedtak, mål og retningslinjer utformet av Storting og regjering følges opp. Fylkesmannen har som en av sine viktigste oppgaver å samordne den statlige politikken på regionalt nivå i forholdet til kommunene.

Visjon:

1. Fylkesmannen i Østfold - en pådriver for rettsikkerhet, velferd og bærekraftig utvikling.
2. Fylkesmannen i Østfold - en felles utviklingsorientert kultur, tydelig ledelse, relevant kompetanse og selvstendige medarbeidere.

Hovedmål for 2004

Fylkesmannens eksterne virksomhet:

1. Utføre et effektivt og kvalifisert rettssikkerhetsarbeid, herunder tilsyn, klagebehandling og kontroll
2. Formidle og bidra til realisering av nasjonale mål på alle embetets fagområder
3. Utvikle en styringsdialog i forhold til kommunene som er relevant og nyttig
4. Delta i det regionale plan- og utviklingsarbeidet.

Fylkesmannens interne virksomhet:

1. Balansert drift i henhold til gitte rammer, helhetlig plan- og styringssystem
2. Effektiv daglig drift og et høyt servicenivå
3. God faglig kompetanse og utviklingsevne
4. Utvikle embetet som grønn stat
5. Delta i det regionale plan- og utviklingsarbeidet

Resultatmål, bl.a.:

1. Saksbehandlingstid og dekningsgrad skal være i tråd med lov og forskrift
2. Saksbehandling og tilsyn skal være samordnet, effektivt og med god kvalitet
3. Innhente, vurdere og formidle informasjon om Østfoldsamfunnet og være et tydelig talerør
4. En god dokumentasjonsbasert styringsdialog tilpasset kommunenes behov og organisering
5. Statlige mål og satsingsområder fremmes i fylkesplanarbeidet
6. Fylkesmannen skal ha initiert og deltatt aktivt i relevante prosjekter og utviklingsarbeid i tråd med departementenes føringer
7. Det foretas en helhetlig organisasjonsgjennomgang
8. Et helhetlig plan- og styringssystem skal implementeres og videreutvikles
9. Legge til rette for videre effektivisering av stabsfunksjonene og definisjon av kvalitetsstandarder.

1.2 Budsjett 2004 - resultat

Bevilgning på kap 1510 post 01 var på 48,543 mill. kroner brutto (tilsvarende 44,736 + 4,556 mill kroner i 2003), og 48,293 mill. kroner ekskl. inntjeningskrav. Sum mindreforbruk totalt ble 0,344 mill kroner (0,878 + 0,07 mill kroner i 2003). Dette søkes overført til år 2005. Mindreforbruket skyldes regninger tilhørende 2004 som først kom til utbetaling i 2005. Korrigert for disse forhold er det et merforbruk på cirka kr 200.000, jf internregnskapet.

1.3 Elektronisk embetsoppdrag, rapportering, innspill til ledersamtaler

Fylkesmannen i Østfold utarbeider følgende rapporter for virksomheten i år 2004:

- Regnskapsrapport pr 31.12.2004, jf brev til Moderniseringsdepartementet datert 15.01.2005.
- Årsrapport 2004 – denne rapport
- Særskilte rapporter til fagdepartementene knyttet til oppdragsbrev og tilskottsforvaltning bl.a.:
 - Årsrapport 2004 for utdanningsområdet, sendt Utdanningsdirektoratet med brev datert 25.02.2005.
 - Medisinalmelding 2004 fra Helsetilsynet i Østfold, februar 2005.

1.4 Saksbehandlingstid og systematisk sammenligning

Fylkesmannen i Østfold registrerte en forbedring i 2002 og 2003. Til tross for en økning i saksmengden på rundt 20%, har saksbehandlingstiden for klager etter plan- og bygningsloven i 2004 vært på i underkant av 3 måneder. For en mer detaljert oversikt over utviklingen vises det til tall fra systematisk sammenligning av fylkesmannsembetene (SYSAM).

Saksbehandlingstiden for klager etter lov om sosiale tjenester var i gjennomsnitt 1,5 mnd. i 2004. Til sammen 530 klagesaker ble behandlet. Saksmengden lå på samme nivå som i 2003, men saksbehandlingstiden er ytterligere redusert sammenlignet med 2003.

1.5 Øvrige administrative føringer

Omorganisering og omstilling

Forhandlingspartene ble enige om ny organisasjonsmodell for fylkesmannsambetet den 14.12.2004. Avdelingsinndelingen utgår fra 01.01.2005 og fagområdene samles på en måte som fremmer samarbeidet på tvers og styrker embetet som helhet. Det legges til rette for sterkere integrering av områdene

1. helse, utdanning og sosial og familie
2. landbruk og miljø
3. kommuneøkonomi, justis og samfunnsikkerhet

Videre etableres en administrativ stab for merkantile tjenester og et engere sekretariat for fylkesmannen. Forut for forhandlingene ble det gjennomført samlinger for alle ved embetet om omorganisering og omstillingen der fokus var *hvorfor, hva og hvordan*. Prosessen ble gjennomført som prosjektarbeid med interne krefter supplert med eksterne bidragsytere under samlingene.

Personalpolitikk

Helsekontroll er gjennomført for alle ansatte 2. halvår 2003 og 1. halvår 2004 og rapport fra bedriftshelsetjenesten foreligger. Ergonomiske tilpasninger er foretatt etter veiledning fra fysioterapeut. Retningslinjene for AKAN-arbeidet er revidert. Internkontrollhåndboken er også revidert. Ny avtale med bedriftshelsetjenesten omfatter forebyggende tiltak. Alle har fått tilbud om røykeavvendingskurs og seniorkurs og det er etablert en ordning med trim i arbeidstiden. Ledelse, verneombud og tillitvalgte har hatt samling om inkluderende arbeidsliv og sykefravær. Miljødagen for hele embetet den 4. juni startet med temaet motivasjon og arbeidsglede (v/Dag Skottene) og fortsatte med uteaktiviteter.

Fylkesmennes regionale informasjonsnett (FRI)

Fylkesmannen i Østfold har etablert en egen fiberlinje mot internett. Dette var en kostbar og sendrektig affære. Etableringen fordret mye gravearbeid, og fiberen var først på plass primo januar 2005. Fra august og frem til da har vi hatt en midlertidig 2mb/s-linje. Kommunikasjonen mot utvalgte tjenesteleverandører går via FRI over VPN. Vi opplever nå denne løsningen som god.

Exchange er oppgradert til 2003 med offisiell overgang til nye e-postadresser 20. august 2004.

Nettbasert informasjon

Internett er i henhold til Fylkesmannens kommunikasjonsstrategi og Internettstrategi vår primære eksterne kommunikasjonskanal. Tjenester vi tilbyr på nett er kurs, møte og tilsynsoversikt, oversikt over tilsynsrapporter, pressesenter, elektronisk påmelding, samt egne prosjektsider for fire store prosjekter (Miljøprogram, Modernisering, barnehage og Landskapsvernområde Rygge). Vi har daglige nyheter på forsiden vår. Media forholder seg aktivt til vår førsteside - hele 60 % av alle nyheter fører til oppslag. Fylkesmannen i Østfold

fikk seks stjerner og ble rangert som nummer 8 av 700 offentlige nettstedene i Kvalitet 2004. Intranettet vårt er i sitt andre driftsår og blir stadig mer brukt som kanal for intern informasjon og samhandling. Intranettet og nettbasert intern informasjon inngår således som en viktig del av ny arbeidsform hos Fylkesmannen i Østfold. Videre har fylkesmannen deltatt i nettverk for døgnåpen forvaltning og i informasjonsforum for alle fylkesmannembetene på oppdrag fra fylkesmennenes arbeidsutvalg. Fylkesmannen i Østfold har hatt ledervervet i statlig informasjonsforum.

Informasjonssikkerhet – omstrukturering av arkitekturen

Med bakgrunn i en ny sikkerhets- og risikovurdering har vi endret vår systemtekniske sikkerhetsarkitektur slik at den ivaretar elektronisk saksbehandling og elektronisk arkiv.

Geografiske informasjonssystemer (GIS)

Fylkesmannen har gjennom etableringen av en tverrfaglig analysegruppe og Østfold analyse lagt grunnlaget for mer bruk av kartdata. For å styrke dette arbeidet i 2005 tas det sikte på å etablere et GIS-lag med representanter fra alle fagområdene.

Likestilling – aktivitets og redegjørelsesplikt

I embetets personalpolitikk omtales fylkesmannens mål med likestilling slik:

- embetet skal ha en jevn fordeling av kvinner og menn blant tilsatte på ulike nivåer og fagområder
- både kvinner og menns virkelighet og perspektiv skal gjenspeiles i embetet og
- likt arbeid skal lønnes likt.

Embetsledelsen og avdelingsledere har ansvar for å fordele arbeidsoppgavene slik at kvinner og menn får like muligheter for utvikling og arbeidsoppgaver.

Ansatte kvinner og menn – rådgivende utvalg

I årsrapportens vedlegg 2 er gitt oversikt over alle ansatte – både fast ansatte, permitterte og engasjerte. Pr 31.12.2004 var det ansatt 73 kvinner og 49 menn. Permisjoner uten lønn - 4 kvinner og 4 menn - er ikke inkludert. Forholdet mellom ansatte kvinner og menn var følgelig 60% - 40%. På samme tidspunkt hadde embetsleder- og avdelingsledernivået 4 kvinner og 4 menn og mellomledernivået 2 kvinner og 3 menn. Kvinnerepresentasjonen på avdelings- og mellomledernivået samlet var 46%.

Som i flere år tidligere var det kvinneflertall i embetets samarbeidsutvalg (rådgivende utvalg med representanter fra arbeidsgiver- og arbeidstakersiden), og i arbeidsmiljøutvalget er det 4 kvinner og 2 menn.

Kjønnsfordelingen ved rekruttering

Ved utlysning av stillinger brukes standardtekst om balansert alders- og kjønns sammensetning og personer med innvandrerbakgrunn. Det er ikke søkt spesielt etter kvinner eller menn. Ved tilsetting i avdelinger med skjev kjønns sammensetning vurderes dette særskilt. Embetet har ingen tilsatte med innvandrerbakgrunn.

Arbeidstid - deltidansatte

Arbeidstidsordningen er lik for kvinner og menn ved embetet. Antallet deltidansatte kvinner er større enn for menn. Dette skyldes i hovedsak at ønske om deltidsløsning er større blant kvinner enn menn. Embetet har fleksibel arbeidstidsordning og permisjonsmuligheter for småbarnsforeldre med fleksibel arbeidstid, redusert arbeidstid og hjemmekontor. Normalt forekommer ikke bruk av overtid.

Sykefravær m.m.

Sykefraværet pr 3. kvartal 2004 var samlet 4,3% (4,43% i 2003) hvorav kvinners sykefravær var 6,1% og menns 1,8%.

Lønn til kvinner og menn pr 01.06.2004

Det ble gjennomført lokale lønnsforhandlinger etter HTA 2.3.3 årlige forhandlinger i 2004 og 56,4% av forhandlingspotten tilkom kvinner. Dette er noe mer enn sentralt beregnet minimum kvinneandel av lønsmassen som var fastsatt til 51,3%. Som tidligere år med lokale lønnsforhandlinger ble det foretatt en analyse av lønssituasjonen ved embetet pr 01.06.2004, og denne beskriver status for virksomheten samlet, avdelingsvise variasjoner og lønssituasjonen for de ulike stillingskategorier. Videre er virkningen av årets lokale lønnsforhandlinger etter hovedtariffavtalens pkt 2.3.3 pr 01.06.2004 beregnet og beskrevet. Lønnsrelasjoner mellom kvinner og menn fremgår.

Grønn stat – innføring av miljøledelse i statlige virksomheter

I 2003 ble embetets arbeid med Grønn stat – miljøledelse fastlagt ved organisering, utmeisling av miljøpolitikk, status, mål og tiltak for satsingsområdene innkjøp, avfall, energi og transport. På dette grunnlag vedtok fylkesmannen arbeidsplan for år 2004. I virksomhetsåret 2004 har fylkesmannen organisert opprydding av miljøfarlig avfall i Statens hus der alle brukeretatene deltok, og det er inngått avtale om avhending av EE-avfall. Ved innkjøp skal miljømerkede varer prefereres under ellers like konkurransevilkår.

Beredskap mot akutt forurensning

Fylkesmannens forureningsgruppe har i 2004 hatt godt samarbeid med Kystverkets akuttberedskap. Fylkesmannen har bistått med råd ved øvelser, medvirket i møter knyttet til regional akuttberedskap og har rykket ut etter anmodning fra kystverket ved flere hendelser med akutt forurensning i Østfold. Det er utarbeidet rutine for delegering av myndighet i slike saker.

Brukerundersøkelser – oppgaveløsning og samhandling mellom fylkesmannsembetet og kommunene

Resultatet av brukerundersøkelsen 2003 mot kommune ble presentert for kommunene under den årlige kommunekonferansen 25.11.2003. Fylkesmannen har som mål å gjennomføre styringsdialogmøter med hver enkelt kommune over en 3 års periode. Det ble holdt 3 slike møter i 2004 med kommunene Moss, Fredrikstad og Eidsberg. Også forhold som er avdekket i brukerundersøkelsen drøftes på disse møtene.

Generelt kan e si at fylkesmannen innenfor kjerneområdene prioriterer følgende:

Tilgjengelighet overfor våre brukere (kommunene) prioriteres høyt. Pågangen hva angår råd og veiledning og spørsmål knyttet til lovforståelse og lovanvendelse innen våre kjerneområder er jevnt stor. Rutiner og ordninger som skal sikre god tilgjengelighet vurderes og justeres fortløpende.

Rettsikkerhetsoppgaver herunder klagesakshandling og tilsyn gis høyest prioritet. I 2004 har omfanget av klagesaker generelt økt. Klagesaksbehandlingstiden har imidlertid gått ytterligere ned i 2004. For en mer detaljert oversikt over utviklingen vises det til tall fra systematisk sammenligning av fylkesmannsembetene (SYSAM).

Tilsyn: Harmoniseringen av tilsynsarbeid mellom helseområdet og sosialområdet representerer en ny men spennende utfordring. Arbeidet ble gjennomført som forutsatt. På barnevernområdet er også tilsynsaktiviteten økt. Antall barneverninstitusjoner har ligget på mellom 35 og 40 gjennom 2004 og dekningsgrad på tilsynsbesøk på 95% av hva forskriftene

krever. Arbeidet med systemrevisjon er godt i gang. Omfanget av dette arbeidet krever nærmere samarbeid med andre embeter og tettere samarbeid på tvers av fagområder internt i embetet.

Tilskuddsforvaltning er en oppgave som krever stadig større innsats på barnehageområdet. Det er meget viktig at tidsfrister overholdes.

Politikkformidling/nasjonale satsinger følges opp med betydelig aktivitet. Arbeidsformer endres noe. Gjennomføring av oppdrag gjøres nå mer i samarbeid internt og med andre instanser og kommunene inviteres i større grad med i planlegging og gjennomføring av aktivitetene.

2 SENTRALE POLITISKE FØRINGER

2.1 Samordningsoppgaver og kommuneøkonomi

Styringsdialog med kommunene

Behovet for nasjonal styring og balansering mot mål om større handlingsrom og frigjøring av ressurser til kommunal tjenesteproduksjon er kommunisert til kommunene som en del av styringsdialogen. Det er i 2004 gjennomført 3 kommunemøter og det planlegges 6 pr år, slik at det blir møte med den enkelte kommune hvert 3. år. Hovedsaker er klargjøring av ”må-oppgaver” og ”bør-oppgaver”, drøfting av status og kommunenes muligheter for å følge opp de statlige prioriteringene og eventuelle tilbakemeldinger til sentrale myndigheter. Til hvert kommunemøte utarbeider fylkesmannen et dokumentasjonshefte om kommunens tilstand og utfordringer innenfor spesielt utvalgte områder.

Fylkesmannen gjennomfører også årlig en konferanse med ordførere og rådmenn. Denne skal dokumentere Østfoldstatus på en del sentrale temaer og legge til rette for drøftinger. Konferansen for 2004 ble flyttet til våren 2005. En tverrfaglig analysegruppe arbeider med dokumentasjonsgrunnlaget. Fylkesmannen og fylkeskommunen har også etablert partnerskapsamarbeidet Østfold analyse med formål å formidle aktuell regionalstatistikk.

Videre har fylkesmannen et internt forum for kommunekunnskap med fokus på tverretattlig kontakt. En sentral oppgave i 2004 har vært å utarbeide retningslinjer for samordning basert på Kommunal- og regionaldepartementets veileder. En stor utfordring er å finne helhetlige regionale tilsynsformer som ivaretar borgernes rettssikkerhet og påser at kommunen har tilstrekkelig kvalitet på tjenestene. Fylkesmannens tilsyn og oppfølging skal skje uten å komme i konflikt med det kommunale selvstyret og de økonomiske rammebetingelsene som selvstyret fungerer innenfor.

Samordning med andre statsetater og fylkeskommunen

Samordningsbehovet i forhold til den kommunerettede styringen er ivare tatt gjennom planlagte statsetatsjefsmøter, og i 2004 hadde vi 3 slike. Temaene var statlig informasjon, omstilling i statlige virksomheter og statlige regiondannelser. Fylkeskommunen er nå også med på disse møtene og var spesielt invitert til å legge fram regionalpolitiske utfordringer slik fylkestinget ser det. Samordning av statlige etaters innsats i forhold til regional utvikling skjer gjerne i fylkesplanprosessen og i partnerskapsorganisasjonen Østfold utvikling, hvor Østfold fylkeskommune har sekretariatet. Fylkesmannen og de andre statsetatene er aktive deltakere på disse arenaer.

Kommuneøkonomi, ROBEK

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren jf kommuneproposisjonen og statsbudsjettet formidles/drøftes i årlige informasjonsmøter med kommunen. Møtene arrangeres i samarbeid med Kommunenes sentralforbund.

Østfold har for tiden 5 kommuner i ROBEK-registeret. I 2004 kom det til en ny og ingen gikk ut. I begynnelsen av året var det fellessamling for de 4 ROBEK-kommunene. KRD deltok på møtet. Senere har det vært flere møter med kommunene enkeltvis. På alle møtene har det vært en god dialog om utviklingsarbeid i kommunen. Moderniseringsprosjektet har gitt arbeidet med kommuneøkonomien en ny dimensjon og er viktig for en helhetlig dialog om kommunenes status, utviklingsbehov og muligheter, jf resultatområde 61.2 Omstilling. I alle kommunene har økonomiplanen også ivare tatt behovet for en forpliktende plan. 2 kommuner fikk underkjent sine budsjetter på grunn av ubalanse. Disse ble rettet opp gjennom nye kommunestyrebehandlinger.

Av skjønnsmidlene for 2005 ble 10 mill kroner satt av til kommunalt moderniserings- og utviklingsarbeid. Kommunenes miljømessige utfordringer og særlige utfordringer knyttet til landbruk ga denne gang ikke grunnlag for særlige tildelinger.

Kommunene opplever at det er ubalanse mellom innbyggernes forventninger og kommunenes muligheter til å innfri disse. Dette kan gå ut over innbyggernes rettmessige krav på tjenester, og det er krevende for fylkesmannen å veilede i hva som er kommunenes må-, bør- og kan-oppgaver. Vedlikehold av bygg og anlegg ser ut til å bli en stor utfordring framover.

Driftsresultatene for 2004 ser ut til å vise en god bedring. Det er kun få kommuner som får et negativt driftsresultat, men det er nærmest ingen som har et stabilt resultat opp imot det ønskede på 3%.

For virksomhetsåret 2005 vil Østfold tape 40 mill kroner på departementets opplegg til symmetrisk inntekstutjevning. Tilbakeføring av selskapsskatten gir gevinst for 3 kommuner - Askim, Spydeberg og Aremark. Byene Halden, Sarpsborg, Fredrikstad og Moss har store utfordringer på områdene rus og psykiatri, og i tillegg sliter de med lave skatteinntekter. Moss kommune har meldt at den også taper på omleggingen av vertskommunetilskuddet.

Systematisk utredningsarbeid i fylket viser en klar sammenheng mellom "gammel industrikultur" og lave skatteinntekter. Det er en klar sammenheng mellom det å være industrikommune på Østlandet og hvor dårlig man faller ut på levekårsindeksen.

Inntekstutjevningen gir ikke tilstrekkelig kompensasjon. For Østfold vil det være viktig å sette stort fokus på inntekstutjamningen i inntektssystemet. Østfold har også i flere år påpekt at levekårsvariabler bør tillegges større vekt i inntektssystemets utgiftsutjamning.

2.2 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting

Voldsoffer

I tråd med føringer fra Justisdepartementet har voldsoffererstatningssakene suksessivt blitt overført til Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø. Det er truffet til sammen 30 erstatningsvedtak i 2004. Det gjenstår nå ingen erstatningssøknader som skal avgjøres av fylkesmannen.

Retts hjelp

Saker der fylkesmannen fatter vedtak som første instans i medhold av retts hjelploven, har vært høyt prioritert også i 2004. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært på rundt 2 ½ måned. Tilsynsarbeidet med overformynderiene har fortsatt i 2004, og det er gjennomført 6 tilsyn.

Sosialtjenesten

Fylkesmannen opplever en jevn og stor pågang med spørsmål knyttet til lovforståelsen, lovanvendelse og tjenesteyting generelt, samt veiledning, kurs og opplæringstiltak overfor ansatte i de kommunale virksomhetene.

Det er i Østfold betydelig aktivitet i kommunene knyttet til arbeid med nasjonale satsninger på sosialområdet og da særlig når det gjelder kompetanseutvikling. Nevnes kan:

- KIS (kartleggingsverktøy)
- Gjeldsrådgivning
- Rus og rusopplæring
- Samordning aetat, trygd og sosialtjenesten
- Oppfølging og handlingsplanen "kunnskap og brubygging"

- Boligsosialt arbeid m.m.

Arbeidet er nærmere beskrevet under resultatområde 75 Sosialtjenesten.

2.3 Barn, oppvekst og utdanning

Barnehager

Forvaltningsoppgaver på barnehageområdet er gjennomført i henhold til målsetting nedfelt i lover og retningslinjer. Det ble tildelt 512 millioner kroner til barnehageformål i 2004. Østfold hadde en netto tilvekst på 750 barnehageplasser, og fylkesmannen har utviklet og gjennomført en informasjonsstrategi i forbindelse med barnehagereformen. Barnehagereformen har fått mye pressdekning. Fylkesmannen har bestrebet seg på å være i god dialog med fylkets kommuner om den nasjonale barnehagepolitikken. Den treårige kvalitetssatsingen i barnehagesektoren ble videreført og avsluttet i 2004.

Barnevern

Fylkesmannen har gjennomført 82 individrettede tilsynsbesøk ved barneverninstitusjonene. Dette tilsvarer en dekning på 95% av hva forskriften krever. Ved utgangen av 2004 var det 35 barneverninstitusjoner i Østfold. 10 institusjoner hadde barn og unge plassert etter adferdsparagrafene i barnevernloven. I tråd med statlige føringer er det gjennomført systemrevisjon på tre barneverninstitusjoner. Kommuner med fristoverskridelser i henhold til lov om barneverntjenester er fulgt opp som forutsatt. Men det er fremdeles kommuner som ikke overholder kravene knyttet til frister m.v. og som derfor har behov for oppfølging i 2005.

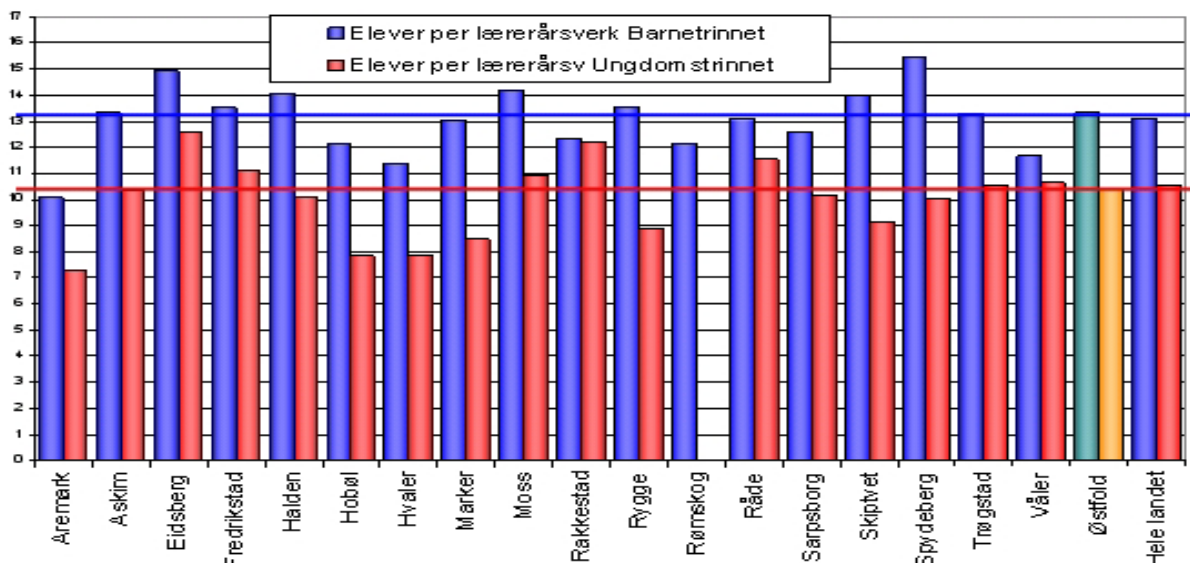
Psykisk helse

Arbeid med implementering av Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse ble igangsatt i 2003 og videreført i 2004. Sosial- og familieavdelingen, helseavdelingen og utdanningsavdelingen har gjennomført dette i tråd med strategiplanens intensjon overfor kommunene. Gjennom arbeid med konkrete oppgaver har det i løpet av 2004 vært et nært samarbeid med helseavdelingen og utdanningsavdelingen. Grupper av medarbeidere har bl.a. vært engasjert i:

- Prosjekt i forhold til arbeid med ADHD-problematikk knyttet til forskningsavdelingen ved Sykehuset Østfold.
- Strategiplan for styrking av arbeidet med barn og unges psykiske helse.

Utdanningssektoren

I henhold til Kostra- og GSI-tall for 2004 er ressursbruken i Østfold-skolene på landsgjennomsnittet. Følgende oversikter dokumenterer noen hovedsider ved situasjonen:

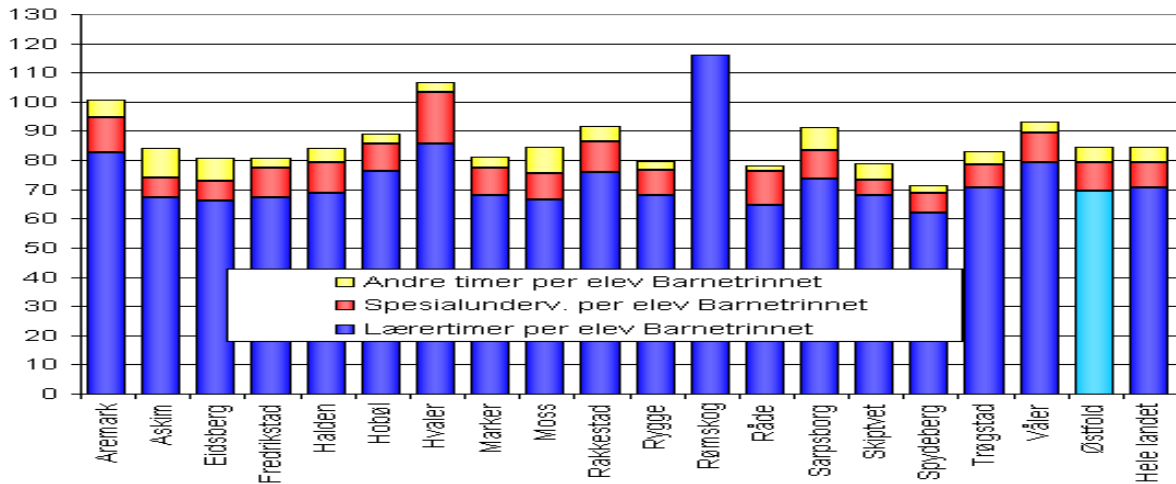

Elever per lærerårsverk:

Under behandlingen av den nye opplæringsloven ble det fattet følgende vedtak: "Stortinget ber Regjeringen gjennom tilsynsordningen påse at opphevingen av delingstallet ikke brukes som sparetiltak. Klassedelingstallet skal ligge til grunn som minste nivå for ressurstildeling også etter at bestemmelsen om klassedeling er opphevet".

Situasjonen i Østfold for skoleåret 2004/05 synes å være slik at ingen skoler bryter med Stortingets bestemmelser.

Barnetrinnet

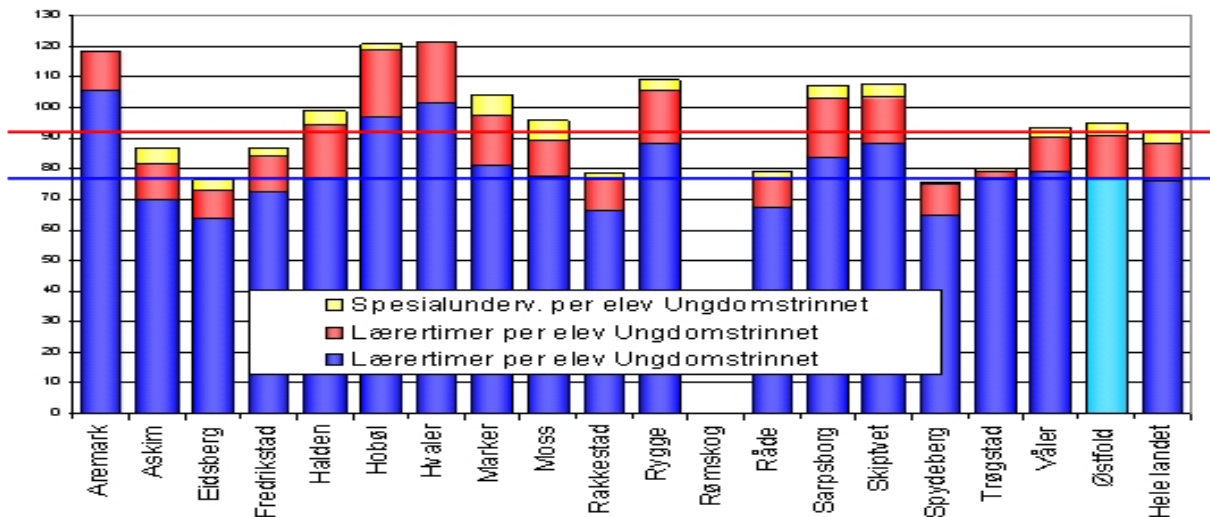

Beregningen av undervisningstimer (årstimer) per elev baserer seg på ordinære lærertimer som også inkluderer delings- og styrkingstimer, timer til spesialundervisning samt særskilt norsk og morsmålsundervisning. Dette inkluderer de aller fleste undervisningsressursene som kommer elevene til del.

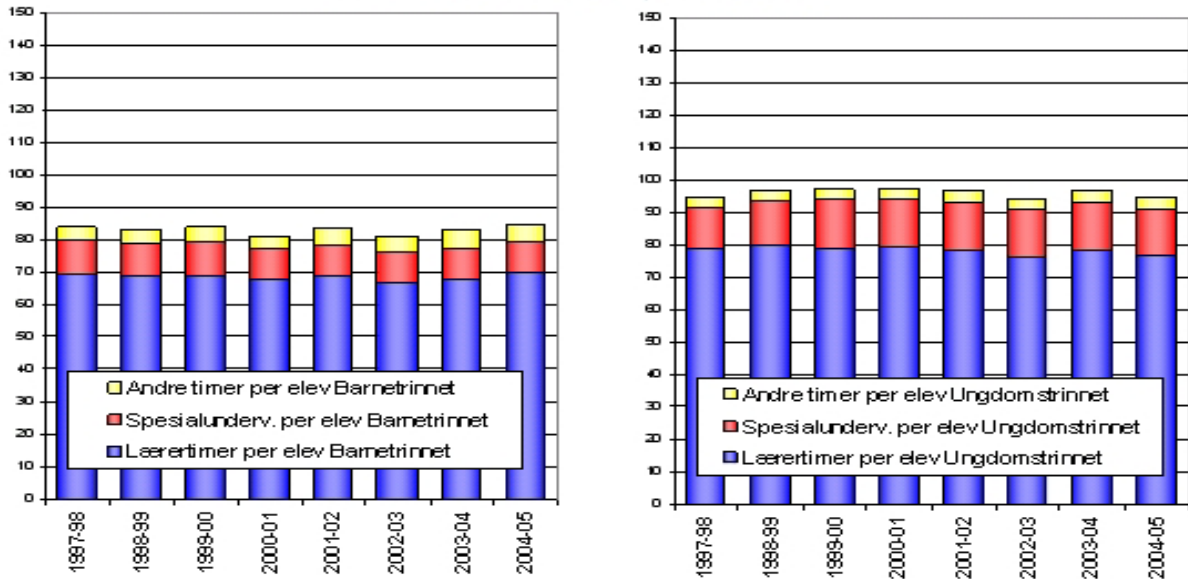
Siden Reform 97 ble innført har ressursituasjonen i Østfoldskolene vært stabil. Variasjonene har vært i gjennomsnitt fra 79 til 84 årstimer per elev på barnetrinnet. Mellom kommunene er det en variasjon på fra 71,6 til 107 årstimer per elev, en forskjell på 35 årstimer. Gjennomsnittet for Østfold er likt med landsgjennomsnittet: ca. 85 årstimer per elev.

Ungdomstrinnet:

Ressursituasjonen på ungdomstrinnet er også preget av stabilitet når en ser på fylket som en helhet. Variasjonen kommunene i mellom er derimot på fra 75 til vel 120 årstimer per elev – en forskjell på nær 40 %. Østfold ligger 23 årstimer over landsgjennomsnittet (93) per elev.

Alle skolene i Østfold

Kvalitetsutvikling

Kommunene i Østfold har lang erfaring med kvalitetsutvikling, kompetanseutvikling og utviklingsarbeid i skolen. Strategi og tiltak er nedfelt i kommunale planer for skolen og i skolens egne planer, som for manges vedkommende har vært rullerende. I perioden 2000 – 2004 har retningslinjer for utvikling av slike planer blitt gitt årlig fra nasjonale og statlig regionalt nivå. Planene skal samtidig ta utgangspunkt i lokal egenart og lokale behov.

I løpet av perioden 2000 – 2004 ser vi en klar forbedring av kvaliteten på skoleeiers planer. Mange skoleeiere har utviklet et planverk av høy kvalitet, og har fulgt opp planene både på kommunalt nivå og skolenivå til beste for brukerne. Planene er mer presise i målformuleringer og tiltak, går i større grad på tvers av områder og fag og ivaretar helhet og sammenheng i opplæringen på en bedre måte. Større vekt på sammenheng mellom barns og unges oppvekst- og læringsmiljø er eksempel på slik helhetlig tenking, som gir samarbeid på tvers av etater og faggrenser i kommunene. Det blir nå viktig for kommuner og fylkeskommunen å integrere det omfattende reformarbeidet framover i det generelle kommunale plan- og utviklingsarbeidet.

For videregående opplæring og friskolene i Østfold har fylkesmannen pr. 15. februar 2005 ikke tilsvarende data som for grunnskolen. De kommenteres derfor ikke, utover at ressursituasjonen også for videregående er på gjennomsnittsnivå nasjonalt sett, at resultatene i form av karakterer også ligger på gjennomsnitt, og at Østfold fylkeskommune driver et meget systematisk og godt kvalitetsutviklingsarbeid i de videregående skoler.

2.4 Regional planlegging og arealpolitikk

Fylkesplanen, kommuneplaner, regional utvikling

Fylkesmannen har

- deltatt i arbeidet med ny fylkesplan for Østfold "Grenseløse Østfold" og kommet med innspill og uttalelser som gir et bilde av statens forventninger til det regionale politiske nivået
- deltatt i arbeidet med fylkesdelplan for indre Østfold (areal- og transportplan) som omfatter 9 kommuner
- inngått avtale om gjennomføring av Folkehelseprogrammet i Østfold. Hovedsatsingen har i 2004 vært rettet mot videreutvikling av partnerskap om folkehelsearbeid, tilbud om gratis røykesluttkurs til fylkets befolkning, faglig utvikling av opplevelsessenteret

Helsekilden, bidrag til innkjøp av drikkevannskjølere ved ungdomsskolene og de videregående skolene og befolkningsundersøkelsen "Østfoldhelsa 2004"

- hatt løpende dialog med regionale myndigheter, kommuner og virksomheter for å samordne statlige myndigheters forventninger til samfunnssikkerhet og beredskap i fylket. Det er gitt innspill til fylkesplanen slik at samfunnssikkerhet og beredskap gjenspeiles i planen. Fylkesmannen har foretatt en foreløpig kartlegging av viktige beredskapsmessige utfordringer i fylket som grunnlag for nærmere undersøkelser og vurderinger av tiltak
- deltatt i Østfold utvikling som er en samarbeidsorganisasjon mellom offentlige myndigheter, næringslivet, organisasjoner og utdannings- og kompetansemiljøene i fylket
- i vårhalvåret gjennomført 9 møter med kommunene (politikere og administrasjon) for en gjennomgang av ulike emner med tilknytning til plan- og bygningsloven og formidling av forventninger til kommunale planer og arealbruk. Det har vært avholdt en samling for kommunens administrasjon der ulike temaer vedr. byggesaksbehandling ble tatt opp.

De store samferdselssakene (E6 og E18) som har pågått i flere år, er nå i hovedsak ferdig regulert.

Østfold, som er ett av landets viktigste jordressursfylker, er samtidig et av de mest urbaniserte fylkene med sterkt press på dyrka mark og kulturlandskap. Jordvern, vern av kulturlandskap og næringsutvikling er de viktigste samhandlingstemaene i kommune- og fylkesplanleggingen. Likevel er det en realitet at det bygges ned mye verdifull dyrkingsjord hvert år. I den nye fylkesplanen "Grenseløse Østfold" er det et mål at arealavgangen skal reduseres. Fylkesmannen har medvirket i kommune- og kommunedelplanarbeid i Rygge, Råde, Askim, Eidsberg, Hvaler, Sarpsborg og Skiptvet samt i arbeidet med fylkesplanen 2004-2007.

Fylkesmannen har behandlet 22 kommuneplaner (vesentlig kommunedelplaner og temaplaner) i 2004 og gitt 288 innspill eller uttalelser til reguleringsplaner. Fylkesmannen har meklet i 1 kommuneplan. Det er gitt 355 uttalelser i dispensasjonssaker.

I tråd med tidligere signaler har planarbeidet vært tonet noe ned de siste årene. Tildelingsbrevet fra 2004 fokuserte imidlertid igjen på en tydeligere innsats. Planarbeidet er derfor forsøkt opprettholdt på et forsvarlig nivå ved utstrakt internt samarbeid mellom landbruks- og miljøvernavdelingen. Embetet har høyt fokus på overordnede planer og større reguleringsplaner. Fylkesmannen vil nå framover også igjen fokusere mer på samfunnsdelen av kommuneplanen.

Byggesaksbehandling

Fylkesmannen har i henhold til KRDs anvisninger prioritert saker der klagen er gitt utsatt iverksetting. 6 ukers fristen som ble innført fra 1. juli 2003 er overholdt. Vi har også i 2004 hatt fokus på utviklingen i strandsonen, og fører en restriktiv linje når det gjelder videre nedbygging av strandsonen i Østfold.

2.5 Naturressursforvaltning – miljø og landbruk

Verneplaner

Verneplanarbeidet har høy fokus og tar mye ressurser. Utarbeidelse av forslag til nasjonalpark for Ytre Hvaler er en stor utfordring. Arbeidet med Oslofjordverneplanen er omfattende og fordelt på 40-50 områder i 7 kommuner. Det er 2 aktuelle skogområder for frivillig barkskogvern (Saugbruksteigene). I tillegg har prosessen med et større landskapsvernområde i jordbrukslandskapet i Rygge kommune startet opp. Dette vil kreve store ressurser da problemstillingene er komplekse og mange interesser og parter involveres. Det er ikke til å

unngå at andre områder innen naturressursforvaltningen får mindre fokus enn ønsket bl.a arbeidet med oppdatering av nasjonale kulturlandskap og forvaltning av verneområder.

Biologisk mangfold

Alle kommunene er i ferd med å kartlegge biologisk mangfold eller har gjennomført kartleggingen. Arbeidet med å kvalitetssikre informasjonen og digitalisere områdene som er svært ressurskrevende, pågår. Moss, Rygge, Råde og Rakkestad er ferdig etablert i naturbasen.

Tilsyn med forurensningskilder

Fylkesmannen har deltatt på felles tilsynsaksjoner organisert av SFT som har vært rettet mot de mange og diffuse forurensningskildene. Vi har gode erfaringer med denne aksjonsformen. I tillegg ser det ut til at antall saker med akutt forurensning øker. Dette er ressurskrevende saker som ofte resulterer i politianmeldelser. Tilsyn er et satsingsområde, og fylkesmannen ønsket å styrke dette ytterligere bl.a. ved omskolering av medarbeidere, men dette har bare delvis vært vellykket pga press også på andre prioriterte oppgaver som f.eks. verneplanarbeidet. Tilsynet fikk derfor ikke den økningen i ressurser som var ønskelig.

Miljøtiltak i landbruket

I arbeidet med å redusere erosjonen fra jordbruksarealene er hovedutfordringen redusert jordarbeiding til høst Korn, og målet er overvintring av alt areal i erosjonsklasse 3 og 4 som stubbåker. I Morsa-området har en stilt vilkår om bestemt jordarbeiding for utbetaling av areal- og kulturlandskapstillegg i 2004.

Førsteutgaven av ”Miljøprogram for jordbruket i Østfold” ble ferdig i 2004. Dette fokuserer sterkt på bruk av miljømidler i jordbruket og på informasjon til næringen om tilskuddsordninger og retningslinjer. For Haldenvassdraget er det etablert felles ordning for både Akershus og Østfold. Prosjektet ”Kostnadseffektiv høstkorndyrking” fokuserer på høstkorndyrking uten pløying. Dette er viktig i tiden framover siden høstkorndyrkingen øker og vi stadig har milde vintre med mye nedbør og større erosjonsfare.

Utarbeiding og ferdigstilling av nye skogbruksplaner i 2004 utgjør ca 101.153 dekar fordelt på 160 eiendommer vesentlig i Spydeberg og Askim. Alt skogplantaksert areal ble MIS-registrert. Det er utbetalt 843.644 kroner til langsiktig bevaring av spesielle miljøverdier (§6b i forskriften)

2.6 Utvikling og verdiskaping

Utviklingsprosjekter

Fylkesmannen, landbruksavdelingen har et godt samarbeid med Inovasjon Norge (IN), fylkeskommunen og næringsorganisasjonene (jord- og skog) om bruk av BU-midler. Flere av prosjektene som finansieres med BU-midler inngår i fylkeskommunens regionale utviklingsprosjekter. Vi vil spesielt nevne utvikling av reiseliv gjennom Markedsforum for reiseliv i Østfold og arbeid med ny strategi for landbruksrelatert næringsutvikling i Østfold 2005-08. Prosjektene spenner over mange områder. Det har vært et nært samarbeid med IN og næringsorganisasjonene for å fram prosjekter som kan finansieres gjennom verdiskapingsprogrammene, men ingen forprosjekter har vært klare for videreføring og finansiering i 2004. I samarbeid med IN og fylkesmannen i Oslo og Akershus er det lagt til rette for bredt samarbeid i hele verdikjeden på skog og tresiden. ”Treforum Akershus og Østfold” vil bli etablert i januar 2005.

2.7 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannens arbeid i 2004 med samfunnssikkerhet og beredskap ble også påvirket av interne omstillingsprosesser i tillegg til omorganiseringer i en rekke statlige virksomheter som innen politiet, forsvaret, sivilforsvaret og mattilsynet. Endringene har blant annet medført en sterkere regionalisering, ny organisasjonsstruktur og behov for å etablere nye samarbeidsformer.

Flere hendelser i 2004 understreket behovet for å styrke arbeidet med å redusere sårbarheten. Særlig aktuelt var svikt i kritisk infrastruktur som følge av uvær. Dette førte til at strømforsyningen og telekommunikasjonen falt ut over tid i henholdsvis Hvaler og Eidsberg. Fylkesmannen har fulgt opp dette gjennom møter med kommunene, kraftselskap og Telenor. Oppdrag knyttet til varsling og informasjon ble løst i henhold til føringer fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Hendelsene i det sørøstlige Asia viste behovet for å mobilisere både innsats- og informasjonsressurser. Fylkesmannen ivaretok sitt ansvar i overensstemmelse med DSB og Helsedirektoratet.

Fylkesmannen har kartlagt viktige risiki i Østfold som grunnlag for videre arbeide i 2005. I forhold til vårt ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap er blant annet følgende trekk vesentlige:

- Flom knyttet til de tre hovedvassdragene Glomma, Haldenvassdraget og Hobøl-Vansjø.
- Jordras/leirskred knyttet til kvikkleireområder og erosjonsutsatte områder i hovedvassdragene.
- Radon.
- Transport/kommunikasjon knyttet til E-6, E-18, jernbane, sjøtransport og Rygge flyplass.
- Betydelige industriområder i og omkring tett befolkede områder særlig i de store bykommunene.
- Kraftforsyning og telekommunikasjon.
- Informasjon

For å møte disse utfordringene vil viktige strategier være å intensivere arbeidet med å skaffe gode oversikter over aktuelle risiki, konsekvenser og ansvarsforhold og å være en aktiv pådriver overfor de virksomheter som har ansvaret for å forebygge og krisehåndtere. Fylkesmannen ser GIS som et viktig verktøy i så måte og har søkt om særskilte midler til slikt arbeide. Fylkesmannen vil også ta initiativ til samarbeide i Oslofjordregionen.

3.0 KONGEHUSET (resultatområde 00)

Resultatområde 00.1 Kongelige besøk

Kronprinsregenten var til stede ved innvielsen av nytt bygg på Senter for energiteknikk i Halden 25.03.2004. Fylkesmannen bisto arrangørene med arrangementet i samarbeid med politiet i Østfold, og var ansvarlig for presseopplegget knyttet til besøket.

Resultatområde 00.2 Tildeling av ordener og medaljer

I 2004 mottok fylkesmannen 27 søknader om Kongens fortjenstmedalje. Det ble delt ut 2 gullmedaljer og 18 sølvmedaljer.

3.1 MILJØVERNDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (resultatområde 01-11)

Resultatområde 01 Bærekraftig bruk og vern av biologisk mangfold

Under resultatområde 01 er gjennomføring av nasjonalparkplanen og tematiske verneplaner særlig viktige oppgaver. Likeledes har marin verneplan, utvidet skogvern, arbeidet for bevaring av villaksen, kartlegging av biologisk mangfold, rovviltforvaltning og oppfølging av EUs rammedirektiv for vann, vært særlig viktige oppgaver i 2004.

Resultatområdet har høy prioritet i Østfold. Fokus er på verneplanarbeidet som tar mye ressurser. Avdelingen har fått tilført ressurser for arbeidet med Ytre Hvaler Nasjonalpark. Det er allikevel ikke til å unngå at andre områder får mindre fokus enn ønsket bl.a arbeidet med oppdatering av nasjonale kulturlandskap. Arbeidet med Oslofjordverneplanen er omfattende og fordelt på 40-50 områder i 7 kommuner. I tillegg har prosessen med et større landskapsvernområde i jordbrukslandskapet i Rygge kommune startet opp. Dette vil kreve store ressurser da problemstillingene er komplekse og mange interesser og parter involveres.

Rovviltsituasjonen har vært rolig i hele 2004. Dette kan imidlertid endre seg på kort tid og kreve økte ressurser igjen. Forholdet til SNO har fungert bra, men systemet med delt ansvar for skjøtsel av verneområder er uheldig. Oppfølgingen av EUs vanddirektiv har vært avventende i forhold til avgjørelsen av vannregionmyndighet, men har likevel krevd betydelig innsats gjennom pilotprosjektet i Morsa og miljøprosjektet i Haldenvassdraget. Kartlegging av biologisk mangfold er kommet langt i Østfold. De gjenværende kommuner er alle godt i gang, miljøvernavdelingen har i 2004 vært direkte involvert i 3 av disse kommunene.

Til tross for en klar prioritering av innsatsområder innenfor resultatområdet er det vanskelig å styre ressursbruken på løpende oppgaver som tilskuddsforvaltning, forvaltning av verneområder og henvendelser fra publikum. Resultatet blir noe mindre ressurser til høyt prioriterte områder enn planlagt.

Resultatområde 02 Friluftsliv

Friluftsliv er et område der fylkesmannen med bakgrunn i ressursituasjonen har valgt å holde en lav profil. Arbeidet med sikring av områder har vært prioritert. Arbeidet med ivaretagelse av allemannsretten, friluftslivets år etc. blir gjort på et overordnet nivå.

Resultatområde 04 Overgjødning og oljeforurensning

Arbeidet med dette resultatområdet var i 2004 preget av avventing i forhold til den sentrale avgjørelsen om fremtidig regional vannmyndighet. Østfold har hatt pilotprosjekt (Morsa) og prøveområde (Haldenvassdraget) og er derfor godt i gang med arbeidet i disse vassdragene. Avdelingens ressurs- og personellsituasjon gir oss store utfordringer når det gjelder

gjennomføring av vanddirektivet spesielt og generelt knyttet til arbeidet med helhetlig vannforvaltning.

Sett i forhold til de alvorlige og fortsatt økende eutrofiproblemene i fylkets vassdrag og fjordområder, er overvåking og dokumentasjon mangelfull. Dette skyldes begrensede ressurser til formålet som følge av beskjedne/reduerte statlige tilskudd og manglende hjemmel til å pålegge forurenserne (landbruk, industri og kommuner) å bidra til finansieringen. Det er et spesielt problem at landbruket, som gir det dominerende bidraget til overgjødningen, ikke bidrar økonomisk til overvåkingen og tiltaksrettede undersøkelser. Fylkesmannen savner også en nærmere formell tilknytning til overvåkingen av fylkets sjøområder.

Det er store utfordringer med påslipp fra næringsmiddelindustri til kommunale avløpsanlegg. Denne næringen øker produksjonen veldig for tiden, samtidig konsentreres virksomheten om færre anlegg. Dette fører til problemer for de kommunale renseanleggene som ikke er konstruert for denne typen utslipp eller disse mengdene. Samtidig er spørsmålet om delegering og framtidig rollefordeling fortsatt uavklart og vil bli avklart sammen med innføring av ny avløpsforskrift.

Fylkesmannen har i flere år prioritert ned arbeidet med kommunale avløp etter signaler i bl.a. tildelingsbrev. Vi er nå i den situasjonen at en økt innsats på dette området (som er signalisert i 2004 og 2005) kan være vanskelig å gjennomføre da vi ikke lenger besitter god kompetanse på området.

Resultatområde 05 Helse- og miljøfarlige kjemikalier

Grunnforurensingsprosjektet har vært et satsingsområde fra SFTs side. Etter en diskusjon basert på faglig uenighet mellom fylkesmannen og SFT, er prosjektet nå i rute og vil følge oppsatt plan for 2005.

For Mossesundet er det foreslått å utarbeide en tiltaksanalyse i forbindelse med forurensete sedimenter. Dette har stoppet opp i påvente av nødvendig tilbakemelding fra SFT.

Resultatområde 06 Avfall og gjenvinning

Søknader om fritak for krav om dobbel bunntetting er behandlet for 3 av 4 fyllplasser. Disse sakene ble i all hovedsak ferdigbehandlet i 2004.

Avfallshåndtering har etter hvert blitt god business, det er god økonomi i bransjen og god kapasitet på forbrenningsanlegg og på deponier. Dette gir dårligere sortering enn det som er mulig å oppnå med de miljøfølger dette får. Dette er ikke et typisk Østfoldfenomen, men som et mottaksfylke for store mengder avfall er det nødvendig for oss å påpeke dette.

Resultatområde 07 Klimaendringer, luftforurensning og støy

Fylkesmannen tok i sin tid initiativ til opprettelse av støyforum i Østfold med deltakelse fra aktuelle statlige etater og kommuner. Dette arbeidet har pågått også i 2004. Støy er fortsatt et omfattende problem i Østfold og det er flere søknader om konsesjon for større motorsportsanlegg og annen støyende virksomhet til behandling i 2004.

Større anleggseiere som Jernbaneverket og Statens vegvesen, ser ut til å gjennomføre krav om støytiltak på boliger i løpet av 2004. Alle aktuelle bedrifter for IPPC-direktivet er kontaktet om kravet.

Støy i plansaker blir behandlet fortløpende i tråd med den prioritering av disse sakene som fylkesmannen har jf. resultatområde 09.

Resultatområde 09 Regional planlegging

Generelt har planarbeidet blitt nedprioritert de siste årene. Dette skyldes prioriteringer sentralt der det er satt fokus på fylkesmannens innsats og involvering i plansaker samt resurssituasjonen i embetet. Fylkesplan og kommuneplaner er prioritert, reguleringsplaner behandles enklere enn tidligere med risiko for at forhold knyttet til støy, biologisk mangfold, friluftsliv og barn & unge ikke blir godt nok ivaretatt. Tilsvarende gjelder for dispensasjoner der fylkesmannen nå kun behandler enkelte typer saker. Det er svært variabelt hvor godt kommunene selv ivaretar nasjonale/regionale interesser i plansaker.

Det kan samtidig se ut til at det er et økt trykk på byggevirksomheten som hos oss gir seg utslag i flere reguleringsplaner og dispensasjonssøknader til behandling.

Tabellen nedenfor viser antall saker som har vært behandlet og antall dokumenter (DOK) fylkesmannen har skrevet som et uttrykk for arbeidsmengden.

Resultat	Dispensasjoner		Reguleringsplaner		Kommuneplaner/ delplaner	
	SAK	DOK	SAK	DOK	SAK	DOK
1997	278	324	112	147	15	18
1998	294	343	155	209	7	7
1999	294	344	150	187	23	23
2000	408	481	179	231	22	23
2001	337	366	167	206	17	20
2002	268	327	177	223	17	25
2003	246	334	133	186	17	
2004	216	360	122	231	22	34

Saksbehandlingstiden når det gjelder klager på reguleringsplaner og bebyggelsesplaner er redusert i 2004, og gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært om lag 4 måneder, noe som er høyere enn for byggesakene. Det er avholdt 3 meklinger i løpet av året. Disse gjaldt en reguleringsplan i Moss og kommuneplanen for Rygge og Halden.

Klagesaker etter plan- og bygningsloven (reguleringsplaner og bebyggelsesplaner) i 2004:

- a) Innkomne saker i 2004: 26 saker
- b) Vedtak truffet i 2004: 23 vedtak
- c) Stadfestet helt eller delvis: 21 stadfestet

Fylkesmannens behandlingstid på klagesakene hvor det er truffet vedtak i 2004:

- a) Lengste: 39 uker
- b) Gjennomsnitt: 20 uker

Gjenstod til behandling pr. 31.12.04: 8 saker

Resultatområde 10 Kart og geodata

GIS anvendes aktivt i det pågående arbeidet med verneplaner, nasjonalpark og behandling av planer etter plan- og bygningsloven.

Med den inngåtte avtalen som AAD har gjort med geovekstprodukter har det virkelig blitt mulig å effektivisere arbeidet. Ikke minst har tilgjengelig eiendomsdata og hjemmelshaver

informasjon hatt stor betydning slik at oversikt over berørte parter/hjemmelshavere raskt kan skaffes til veie.

Vi jobber for å skaffe alle på embetet ”kart på skrivebordet”. En egen innsynsløsning er ferdig, og et kompetanseløft har blitt utført i løpet av 2004.

Arbeidet med å produsere og vedlikeholde geodata skjer fortløpende. Dette blir distribuert fortløpende til kommuner og regionale myndigheter.

Det jobbes videre med at dette blir tilgjengelig for hele embetet i en enkel innsynsløsning. Dataene har vært tilgjengelig for plansaksbehandler m.fl. også tidligere.

Prioriterte datasett er biologisk mangfold-data fra kommunene. Det er store utfordringer vedrørende kvalitetsikring av kommunale biomangfold-data (naturtyper).

Resultatområde 11 Tverrgående virkemidler og fellesoppgaver

Miljødata

Fylkesmannen ved miljøvernavdelingen har ansvar for oppdatering av Miljøstatus i Østfold. Det ble jobbet gjennom hele 2004 med oppdateringen av miljøinformasjonen, men gjennomføringen er noe forsinket.

Forurensingstilsyn

Tilsyn er å betrakte som et prioritert område. Vi deltar aktivt i felles kontrollaksjoner, men blir hengende etter i utviklingsarbeidet med egen kvalitetsdokumentasjon. Mye av kontrollarbeidet går fremdeles med til oppfølging av akutt forurensning som ser ut til å øke i henvendelser. Politianmeldelser i kjølevannet av akuttsaker tar mye tid. I 2004 var det 4 saker som må følges opp. Ønsket økning av ressurser på dette området har derfor vært vanskelig å gjennomføre.

3.2 LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (resultatområdene 20-29)

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

I løpet av 2004 har fylkesmannen mottatt 15 søknader om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader. Disse søknadene omfattet 911 dekar beiteareal med 26420 meter gjerde. Alle fikk innvilget sine søknader med tilskudd på til sammen kr 685.875. Bevilgningsrammen for 2004 var kr 700.000.

Antall bruk eller ”foretak” som driver aktivt jordbruk og søker om produksjonstilskudd er rapportert under resultatområde 24.

21.2 Skogbruk

Aktiviteten innen ungskogpleie gikk kraftig opp i 2004 (17.827 dekar) i forhold til 2003 (6.911 dekar) som følge av gjeninnføring av tilskuddet og er nesten tilbake på 2002 nivå (20.580 dekar). Det er dog fortsatt ønskelig å øke arealet med årlig utført ungskogpleie ytterligere.

I forbindelse med miljøregistreringene (MIS) er det i år utbetalt kr 843.644 i Miljøtilskudd til langsiktig bevaring av spesielle miljøverdier (§6b i forskriften) i Østfold.

Utarbeiding og ferdigstilling av nye skogbruksplaner har i år 2004 i det vesentlige skjedd i kommunene Spydeberg og Askim, samt litt i Aremark og Marker. Markregistrering har foregått i Sarpsborg og Skiptvet. I løpet av år 2004 ble det utarbeidet ferdige skogbruksplaner for i alt 101.153 dekar skog fordelt på 160 enkelteiendommer. Kostnadene for denne planleggingen beløp seg i alt til kr 2.072.535 hvilket betyr at det kostet i gjennomsnitt kr 20,49 pr dekar å lage driftsplan. Videre ble det foretatt MIS-registreringer på alt skogplantaksert areal.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

Strategisk plan for bygdeutvikling i Østfold 2001 – 04 ble fastlagt i januar 2001. Denne planen har de samme overordnede strategier som Landbruks- og matdepartementets tildelingsbrev for 2004 og omhandler de samme næringsområdene. Fylkesmannen legger denne planen til grunn for sitt arbeid.

Etter oppdrag fra departementet 15.07.2004 ble mye av arbeidet høsten 2004 fokusert på en ny ”Strategisk plan for landbruksrelatert næringsutvikling i Østfold 2005 – 08”. Denne planen ble utarbeidet i nært samarbeid med et ”partnerskap” der fylkeskommunen, kommunene / KS-Østfold, næringsorganisasjonene i jord- og skogbruk og Innovasjon Norge er med. Strategiplanen, ble godkjent av Innovasjon Norge og Landbruks- og matdepartementet i desember 2004 og skal følges opp med årlige handlingsplaner.

Samarbeidet med Innovasjon Norge (IN) og fylkeskommunen har fungert meget bra. Fylkesmannen har også hatt et godt samarbeide med fylkeskommunen gjennom RUP-arbeidet.

Fylkesmannens landbruksavdeling brukte i 2004 ca 0,9 årsverk på bygningsplanlegging. Det ble registrert 101 oppdrag inklusive 34 ferdiggodkjenninger. Oppdragene/planene omfatter bygninger (57 stk), fangdammer/økologiske rensiltak og hydrotekniske anlegg (12 stk). Disse planleggingsarbeidene blir i stor grad fakturert og samlet var inntjeningen ca kr 320.000. Fylkesmannens bygningstekniske rådgivning omfatter også prosjektarbeid i samarbeid med eksterne konsulenter, bl.a. prosjektet ”Betongskader i landbruket” med særlig vekt på gjødsellagre.

21.4 Verdiskapingsprogrammene

Det har vært et nært samarbeid med Innovasjon Norge og næringsorganisasjonene for å få fram prosjekter som kan finansieres gjennom verdiskapingsprogrammene, men ingen forprosjekter har vært klare for videreføring i 2004.

Resultatområde 22 miljø- og arealforvaltning.

22.1 Kulturlandskap, biologisk mangfold m.m.

Det har vært noe redusert aktivitet på grunn av permisjon, men gjennom innspill til Miljøprogrammet og arbeidet med tiltaksstrategier i kommunene, har det blitt jobbet aktivt med prioriteringer og bevisstgjøring i kommunene. I 2004 er folkets kulturlandskapspris delt ut med god omtale i media og av NRK. I arbeidet med verneverdige bygninger er det foretatt 27 befaringer, og det er gitt råd til kommunene ved utvelgelse av prosjekter og råd til søkerne på konkret restaurering.

22.2 Tiltak for å redusere forurensning

Hovedutfordringen er å få redusert jordarbeiding til høstkorn og overvintring av alt areal i erosjonsklasse 3 og 4 som stubbåker.

Omfanget av endret jordarbeiding og andre tiltak for å redusere forurensingen har vært omtrent like stort som tidligere år. Milde vintre med mye nedbør medfører vesentlig større erosjonsfare og det er derfor nødvendig med økt innsats for å redusere forurensingen fra landbruket i Østfold.

I Morsa-området har en stilt vilkår om bestemt jordarbeiding for utbetaling av areal- og kulturlandskapstillegg i 2004.

22.3 Miljøprogram og miljøplan

Førsteutgaven av "miljøprogram for jordbruket i Østfold, ble ferdig i 2004. Dette fokuserer sterkt på bruk av miljømidler i jordbruket og informasjon til næringen om tilskuddsordninger og retningslinjer. I arbeidet med regionalt miljøprogram ble fylket inndelt i 4 regioner som hver for seg har gitt innspill til dette. Ei arbeidsgruppe med representanter fra næringsorganisasjonene, forsøksringene, kommunene, fylkeskonservatoren, miljøvernorganisasjonene og fylkesmannen utarbeidet på dette grunnlag endelig program som er godkjent av Statens Landbruksforvaltning.

I programmet fokuseres sterkt på bruk av miljømidler i jordbruket og informasjon til næringen om tilskuddsordninger og retningslinjer. Når det gjelder Haldenvassdraget er det etablert felles ordning for både Akershus og Østfold.

Gjennom prosjektet "Kostnadseffektiv høstkorndyrking" har det vært satt særlig fokus på hvordan høstkorn kan dyrkes uten pløying, jf pkt 22.3. Dette er viktig i tiden framover siden høstkorn dyrkes på stadig større areal.

De aller fleste bønder i Østfold gjennomførte miljøplankurs i 2003. Noe aktivitet har det også vært i 2004. Det er fremdeles mange som ikke har trinn 2 i miljøplanene. Dette må det satses mer på i 2005.

22.4 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket

År 2004 er det første året kommunene har hatt ansvar for forvaltning av tilskuddsmidler til miljøtiltak i landbruket. Ved årets begynnelse hersket en god del usikkerhet rundt disse virkemidlene. Forskriftene ble vedtatt i februar 2004, men kommentarer til forskriftene kom ikke før 1. april. Kommunene har tatt utfordringen og gjort det så godt som mulig, men i noen

tilfeller er det blitt store forskjeller mellom nabokommuner. Dessverre har ikke fylkesmannen hatt tilstrekkelig ressurser til å bistå alle kommunene. Vi viser for øvrig til rapportering gjennom SLF's fagsystemer og egen rapport til SLF.

Til spesielle miljøtiltak var rammen ca 11,7 mill kroner med tillegg for inndratte midler. Alle kommunene unntatt én har disponert sin ramme, hvorav 9,5 mill kroner (73%) har gått til jordbrukstiltak og 3,5 mill kroner (27%) til skogbrukstiltak.

Fylkesmannen arrangerte fagdag for landbruksforvaltningen 25.03.2004 over Smil-forskriften og innvilgnings- og rapporteringsprosedyrer. På høstparten fulgte man opp med nok en fagdag der ett av temaene var kommunen som tilskuddsforvalter. Rapportene fra kommunene viser variasjon i tilskuddssatsene fra kommune til kommune. Av de kommunale tiltaksstrategiene framgår at noen har vedtatt tilskuddsatser ut over forskriftens rammer.

22.5 Økologisk landbruk

Økologisk landbruk i Østfold er fortsatt i framgang. Arealet som drives økologisk er øket med 13% i 2004, og omtrent 3,7% av arealet blir nå drevet økologisk. I grovforproduksjon er målet om 10% av arealet allerede passert, og 7,3% av melkekuene i fylket produserer økologisk. Derimot er det svært begrenset utvikling av økologisk drift innen svin og fjørfe, dvs i de driftsformene som dominerer husdyrholdet i fylket. Den største utfordring for videre utvikling av økologisk landbruk i Østfold ligger på markedssiden, med logistikk og distribusjon. Disse utfordringene samt videre informasjonsarbeid blir viktig framover.

Resultatområde 23 Ressurs- og eiendomspolitikk

23.1 Samfunnsplanlegging

Østfold er et av landets viktigste jordressursfylker med godt klima, topografi og jordkvalitet. Samtidig er Østfold et av de mest urbaniserte fylkene med strekt press på dyrka mark og kulturlandskap. I forhold til arealinteressene er jordvern, kulturlandskap og næringsutvikling derfor de viktigste utfordringene og samhandlingstemaene i kommune- og fylkesplanleggingen.

I 2004 har landbruksavdelingen i samarbeid med miljøvernavdelingen medvirket i arbeidet med kommune- eller kommunedelplaner i Rygge, Råde, Eidsberg, Hvaler, Sarpsborg og Skiptvet, samt i arbeidet med rulleringen av Fylkesplan for Østfold 2004-07.

Ved overføring av beslutningsmyndighet til kommunene i visse jord- og konsesjonslovsaker fra 01.01.2004 har saker for fylkeslandbruksstyret gått betydelig ned. Fylkeslandbruksstyret avgjorde i alt 79 saker i 2004 mot 287 i 2003. Av disse ble 27 lagt fram for styret (110) og 52 avgjort etter delegasjonsfullmakt (177). Fylkesmannen yter stor grad av veiledning og informasjon ovenfor publikum og kommunene.

Klagesaksbehandling – jordlov, delingslov og konsesjonslov

Fylkesmannen mottok syv klagesaker i 2004 og fattet nye vedtak i 2 av sakene, etter fullmakt fra fylkeslandbruksstyret. Mye tid har gått med til å besvare henvendelser fra kommunene og private om saksbehandling og lovanvendelse.

23.2 Eiendomspolitikk

Det er sendt egen rapport til Statens landbruksforvaltning for dette området, i henhold til brev fra SLF med ref. 04/9500 datert 11.01.2005. (Årsrapportering 2004 – oversikt over eiendommer finansiert over Jordfondet).

Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

24.1 Tilskuddsforvaltning

Antall foretak som søker produksjonstilskudd i Østfold går fortsatt ned år for år: 2871 søkere i 2004 mot 2969 søkere i 2003. Søknadsrunden januar 2004 var første gang med tilbud om å søke produksjonstilskudd via internett. Det var også første gangen kommunene selv skulle registrere søknadene om produksjonstilskudd i det nye systemet, WESPA. Mange kommuner hadde store problemer med feilmeldinger ved registreringen, og vi brukte mye tid på veiledning og brukerstøtte. Ved neste søknadsrunde var WESPA-systemet utbedret og fungerte mye bedre.

Kommunenes kontroll av søknadene (5%-kontrollen) har vært utført som vanlig i forbindelse med gjennomgang av søknadene, stikkontroll eller ved annet besøk på gården/området. Fylkesmannen har kontrollert søknadsdataene mot relevant dokumentasjon.

Fylkesmannen mottok 19 søknader om tilskudd fra EVL-fondet til etterutdanning av bønder m.v. i 2004. Av disse er én avslått mens to er finansiert av BU-fondet. Bevilget kvote er ellers brukt. I alt 4 kursarrangører har stått for etterutdanningen hvorav Bygdefolkets Studieforbund Østfold arrangerte hele 15 av 19 kurs.

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

25.1 Kompetansesenter

Etter hvert som kommunene har overtatt rollen som førstelinje ovenfor ulike typer brukere og også har overtatt beslutningsmyndigheten i de fleste saker, øker behovet for opplæring og faglig støtte til kommunale saksbehandlere. Hovedtyngden av faglig støtte har skjedd via telefon og/eller mail. En rekke dag-seminarer er gjennomført ved behov, det vil si når nye ordninger eller regelverk blir innført eller ved forespørsel fra kommunene.

Etter at kompetansekravet er fjernet og kommunene sliter med dårlig økonomi, skjer det en uheldig rask nedbygging av kommunenes landbruksfaglige kompetanse.

25.2 Landbrukspolitisk dialog med kommunene

Det er vanskelig å engasjere politisk – og administrativ ledelse i kommunene til en egen dialog om ”lokal landbrukspolitikk”. Dialogen i 2004 har foregått i fylkesmannens kommunebesøk (ledergruppen) og ellers i arbeidsgrupper rundt miljøprogram og strategi for næringsutvikling m.v.

25.3 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket

Miljøvirkemidlene er fordelt på kommunene etter vurdering av innsendte strategiplaner og lokale forhold. Siden 2004 var det første året at forvaltningen av disse midlene var overført til kommunene ble det brukt mye tid til dialog med kommunenes landbruksforvaltning. Forøvrig henvises til avsnittene 21.2 og 22. ovenfor.

3.4 BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (Resultatområde 40-49)

Resultatområde 41 Barnehager

41.1 Tilskuddsforvaltning

Tilskuddsforvaltningen på barnehageområdet er blitt omfattende. Oppsplittingen av tilskuddene har gjort dette arbeidet svært tidkrevende. Det ble tildelt 512 mill. kroner til barnehageformål i 2004, av dette gikk 400 mill. til ordinær drift av barnehagene.

Til nye tiltak ble det tildelt 25 mill. til drift og 23 mill. til investeringstilskudd. Tilskuddet til barn med funksjonshemninger var på 35 mill. og til minoritetsspråklige barn 3 mill. kroner. Det ble i tillegg bevilget 25 mill. i skjønnsmidler for å dekke opp kommunenes merkostnader i forbindelse med økonomisk likeverdig behandling av kommunale og ikke kommunale barnehager, og nyetablering av barnehager.

Det har i 2004 vært tre runder med innhenting av prognoser fra kommunene på etablering av barnehageplasser, og tilsvarende rapportering til departementet. Østfold hadde en netto tilvekst på 750 barnehageplasser i 2004, dette tilsvarte prognosene som kommunen meldte inn.

41.2 Oppgaver etter barnehageloven

Fylkesmannen i Østfold har mottatt 2 klagesaker i 2004. En klage på bemanning i kommunale barnehager fra forelderutvalgene i en kommune, og en klage på forskrift om likverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd.

Ingen av sakene er ferdig behandlet fra fylkesmannens side.

I tillegg har fylkesmannen mottatt tre direktesendte klager på forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd. Disse sakene er returnert til kommunene som førsteinstans, jf. forvaltningslovens bestemmelser.

41.3 Formidling av nasjonal barnehagepolitikk

Fylkesmannen har i 2004 brukt mye tid til å utvikle og gjennomføre en informasjonsstrategi i forbindelse med barnehagereformen. Barnehagereformen har fått mye pressedeckning og fylkesmannen har hatt mange henvendelser fra pressen.

Fylkesmannen i Østfold har også i 2004 bestrebet seg på å være i god dialog med fylkets kommuner i forbindelse med den nasjonale barnehagepolitikken.

I tillegg har fylkesmannen videreført og avsluttet den treårige kvalitetssatsingen i barnehagesektoren.

Følgende tiltak har vært iverksatt for å oppfylle oppdraget i forbindelse med formidling av nasjonal barnehagepolitikk:

Informasjon om barnehagereformen/ dialog med kommunene:

- Utarbeidelse av informasjonsplan knyttet til barnehagereformen.
- Opprettelse og drift av egen nettside knyttet til barnehagereformen og annet barnehagestoff: www.fylkesmannen.no/barnehagereformen
- 4 regionsvise informasjonsmøter med barnehageeiere som målgruppe (både kommunal og private eiere). 2 møter på forsommeren og to på sensommeren.
- Råd og veiledning pr. telefon til kommuner og private eiere
- Kontaktmøter med kommunene som barnehagemyndighet
- Opprettelse av 2 nettverk for barnehagemyndigheten med tema barnehagereformen. Samtlige 18 kommuner i fylket er representert i nettverkene.

Fritak fra taushetsplikt:

I 2004 ble det behandlet 45 saker. I tillegg får vi jevnlig telefoner med ulike problemstillinger knyttet til taushetsplikt og fritak fra denne.

Biologiske forespørsler:

• Spørsmål om adopsjon	28
• Saker vedrørende spørsmål om familie/søsken ..	2
• Saker ferdig behandlet pr. 31.12.04	30
• Saker under behandling pr. 31.12.04	3

42.6 Familierett - Ekteskapsloven

Ett registrert trossamfunn har fått vigselfrett i 2004.

Resultatområde 43 Krisetiltak

Utføre forvaltningsoppgaver i tråd med retningslinjer fra departementet.

Det er fem krisesentra i Østfold – beliggende i Eidsberg (vertskommune Askim), Halden, Fredrikstad (Krise- og Incestsenter), Moss og Sarpsborg. Etter gjennomgang av søknader fra samtlige vertskommuner, ble det totalt bevilget og utbetalt i overkant av 7,5 millioner kroner i statstilskudd for året 2004.

Resultatområde 44 Familievern

Det ble gjennomført tilsynsbesøk ved alle de fem familievernkontorene i Østfold i 2004.

Det finnes tilbud til Østfolds befolkning om mekling innenfor 2 timers reiseavstand.

I 12 av 351 tilfeller har ventetiden vært mer enn tre uker hos de eksterne meklerne. 1/3 av disse tilfellene skyldes forhold hos meklerne. Ventetiden har vært på mer enn tre uker i 208 av 278 av tilfeller på familievernkontorene. Mer enn halvparten av tilfellene skyldes forhold ved kontorene.

Det er avholdt to dagers faglig samling for alle ansatte på familievernkontorene og de eksterne meklerne, en halv dags samling for meklere om endringer i barneloven, og det er gitt opplæring i lov og forskrift til en ny mekler.

Honorar til eksterne meklere er i hovedsak utbetalt månedsvis. Utgifter til tolk er dekket på bakgrunn av dokumentasjon.

Resultatområde 45 Barnevern**45.1 Tilsyn og klagebehandling**

Fylkesmannen har i 2004 gjennomført 82 individrettede tilsynsbesøk ved barneverninstitusjonene. Dette tilsvarer en dekning på 95 % av hva forskriften krever. Ved utgangen av 2004 var det 35 barneverninstitusjoner i Østfold.

10 institusjoner hadde barn og unge plassert etter adferdsparagrafene i barnevernloven.

I tråd med statlige føringer gjennomførte fylkesmannen i 2004 systemrevisjon på tre barneverninstitusjoner.

Det ble foretatt forvaltningstilsyn med barneverntjenesten i Fredrikstad våren 2004.

For øvrig gjennomførte fylkesmannen et landsomfattende tilsyn med det kommunale barnevernet høsten 2004. Tilsynsområdet var kommunens oppgaver ved plassering av barn i institusjon og fosterhjem, herunder praksis for tiltaksplaner, omsorgsplaner, tilsynsførere og oppfølging av barn i institusjon, fosterhjem, fosterforeldre og biologiske foreldre. Samtlige kommuner besvarte et spørreskjema, og i tillegg ble det gjennomført systemrevisjon med tre kommuner i hvert fylke. Fylkesmannen i Østfold hadde systemrevisjon på de valgte områdene i Halden, Rygge og Skiptvet.

Fylkesmannen har gjennom 2004 videreført en oppfølging av kommunene, men det er fremdeles kommuner som krever oppfølging og som ikke overholder kravene knyttet til frister etter lov som barneverntjenester. Kommuner med fristoverskridelser er fulgt opp som forutsatt.

Det er i løpet av året behandlet til sammen 19 klager på enkeltvedtak og ca. 80 skriftlige henvendelser / besværing.

45.2 Råd og veiledning og opplæring.

Det er gitt løpende råd og veiledning overfor kommuner og enkeltpersoner som pr. telefon eller ved oppmøte henvender seg til avdelingen. Dette er som regel knyttet til lovforståelse, lovanvendelse og tjenesteyting generelt. Vaktordning og rutiner ved avdelingen som skal sikre god tilgjengelighet er evaluert og justert og fungerer etter intensjonen.

Det er i løpet av 2004 vært et jevnlig samarbeid mellom Barne-, ungdoms- og familieetaten, Region Øst og fylkesmennene i regionen.

I samarbeid med Østfold fosterhjemsforening gjennomførte fylkesmannen et 2 dagers kurs for tilsynsførere i 2004.

Ut fra et registrert behov i kommunene, gjennomførte fylkesmannen i samarbeid med fylkesnemnda et 2 dagers opplæringsprogram i forhold til saksbehandling for fylkesnemnda.

Arbeid med implementering av Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse ble igangsatt i 2003. Sosial- og familieavdelingen har i 2004 sammen med helseavdelingen og utdanningsavdelingen arbeidet i tråd med intensjonen om oppfølging av strategiplanen overfor kommunene.

45.3 Enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger.

Det gis råd og veiledning overfor kommuner som påtar seg å etablere enslige mindreårige. Sosial- og familieavdelingen har deltatt sammen med helsetilsynet på landsomfattende tilsyn med helsetjenestene til flyktninger og asylsøkere i kommunene.

45.4 Samarbeid med helseavdelingen og utdanningsavdelingen

Gjennom arbeid med konkrete oppgaver har det i løpet av 2004 vært et nært samarbeid med helseavdelingen og utdanningsavdelingen.

Følgende grupper har medarbeidere vært engasjert i:

- Prosjekt i forhold til arbeid med ADHD- problematikk knyttet til forskningsavdelingen ved Sykehuset Østfold
- Strategiplan for styrking av arbeidet med barn og unges psykiske helse

45.5 Rapportering

Arbeidet er fulgt opp som forutsatt.

Resultatområde 46 Foreldreveiledning

Fylkesmannen har lagt ut informasjon om materiell knyttet til foreldreveiledning på Fylkesmannens hjemmeside.

Resultatområde 47 Gjeldsrådgivning

Resultatområde 48 Likestilling - Likestillingsloven

Jf. pkt 1.5 over.

3.5a JUSTISDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (resultatområde 50-55)

Resultatområde 51 Tilsynsoppgaver

51.1 Stiftelser

Fylkesmannen har behandlet 30 saker som gjelder omdanning, hvorav 11 saker gjaldt oppløsning. Det er gjennomgått og kontrollert 116 regnskaper i 2004. Ingen regnskapsgjennomganger foranlediget nærmere undersøkelser. Det er registrert 8 nye stiftelser i 2004, og 1 søknad om nyregistrering ble nektet. Ved årsskiftet hadde vi 10 ubehandlede saker. Sakene har vært behandlet fortløpende, og normalt i løpet av 1-2 måneder. Ny stiftelseslov har trådt ikraft, og fylkesmannens tilsyns- og vedtaksmyndighet opphørte fra samme dato. I en overgangsperiode på 2 år vil fylkesmannen fortsatt ajourføre register over eksisterende stiftelser, samt etter nærmere overgangsregler treffe enkelte avgjørelser etter tidligere lov.

51.2 Overformynderi/vergemål

Klagesaker behandles innen tre måneder. Saker der fylkesmannen er førsteinstans og øvrige saker behandles fortløpende. Overformynderne holdes løpende orientert ved brev fra oss når det gjelder endringer, avgjørelser, høringer etc. Vi har i 2004 gjennomført tilsyn ved 6 overformyndier, Dette er Våler, Moss, Rømskog, Hvaler, Halden og Rakkestad. Det kom inn 14 saker i 2004. Ved årsskiftet var 1 sak ubehandlet.

51.3 Forliksråd

Henvendelser blir besvart fortløpende. Forliksrådsmedlemmene fikk tilbud om kurs i regi av samarbeidsutvalget for forliksråd og hovedstevnevitner våren 2004. Det er foretatt formell oppnevning av medlemmer og varamedlemmer til kommunenes forliksråd etter kommunevalget høsten 2003, jf. domstollovens bestemmelser. Videre er det innhentet dommerforsikringer fra de nyvalgte. Det ble behandlet ca 20 saker totalt i 2004.

Resultatområde 52 Rettshjelp

52.1 Fri rettshjelp

Det kom inn 3721 saker i 2004. Det er fattet vedtak om avslag i 195 saker. For øvrig viser vi til særskilt statistikk innsendt til Justisdepartementet. Saksbehandlingstiden har ligget på 8-10 uker.

52.2 Voldsoffererstatning

Etter føringer fra Justisdepartementet er alle søknader om voldsoffererstatning suksessivt overført til Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø. Det ble i 2004 fattet 30 erstatningsvedtak Restanser pr. 31.12.04 var 0. Saksbehandlingstiden har ligget på ca. 4-5 måneder det siste året.

52.3 Navneloven

Fylkesmannen har i 2004 behandlet 9 klagesaker. Vi omgjorde folkeregisterets vedtak i 5 saker. Sakene er behandlet innen 1 mnd.

52.4 Tomtefestelov

Vi har ikke mottatt nye søknader om samtykke til innløsning i 2004. Vi traff 3 vedtak i løpet av 2004 (innkommet i 2003). Saksbehandlingstiden har vært ca. 2 måneder fra saken har vært klar til behandling. Ved siden av saksbehandling ble det brukt forholdsvis mye tid på å besvare generelle henvendelser fra privatpersoner vedrørende både innløsning og andre forhold knyttet til endringene av bestemmelsene om innløsning i tomtefesteloven.

I medhold av kgl. res. 15. oktober 2004 ble det besluttet at søknader om innløsning av festetomter ikke lenger skal rettes til eller avgjøres av fylkesmannen. Fylkesmannen har imidlertid beholdt oppgaven om å i visse tilfeller fastsette hva som skal følge med ved innløsningen. I medhold av de nye overgangsbestemmelsene skal fylkesmannen fortsette å behandle søknader om innløsning som ikke faller inn under de nye bestemmelsene.

Resultatområde 53 Økt samfunnssikkerhet og kriseberedskap i fylket

53.1 Regional samordner innenfor samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen har hatt en løpende dialog med regionale myndigheter, kommuner og virksomheter for å samordne statlige myndigheters forventninger til samfunnssikkerhet og beredskap i fylket. Det er gitt innspill til fylkesplanen slik at samfunnssikkerhet og beredskap gjenspeiles i planen. Fylkesmannen har foretatt en foreløpig kartlegging av viktige beredskapsmessige utfordringer i fylket som grunnlag for nærmere undersøkelser og vurderinger av tiltak.

53.2 Veileder og pådriver overfor kommunene

For å styrke informasjonsberedskapen i kommunene har fylkesmannen gjennomført et prosjekt hvor hovedmålsettingen var å bedre kommunenes evne til å håndtere informasjon i en krise. Kurs i medietrening, mal for informasjonsplan, klargjøring av roller og ansvar samt modell for kriseweb inngikk også i prosjektet. Prosjektarbeidet har også vært tema i Statlig informasjonsforum Østfold.

Det er gjennomført kriseøvelser med vekt på informasjon i 7 kommuner samt at det er gjennomført tilsyn i 5 kommuner. Ett av scenariene i kriseøvelsene var forurensning av drikkevannforsyningen. Forurensningen av drikkevannskilde i Bergen i etterkant viser at slike hendelser kan inntreffe til tross for forebyggende tiltak i vannforsyningssystemet.

Resultatområde 54 Samordning ved kriser og krig

Planlagt øvelse for embedets ledergruppe og kriseorganisasjon ble utsatt til 2005. Planverket for fylkesmannens samordningsfunksjon og krisehåndtering ble ajourført i 2004. Planverket vil bli gjennomgått på nytt i 2005 som følge av ny organisasjonsmodell for embedet. Gradert samband er operativt, og utpekt personell har gjennomført kurs.

Fylkesberedskapsrådet har vært samlet til møte, og det ble i regi av DSB gjennomført øvelse for rådet. Det er gjennomført møte og øvelse for Atomberedskapsutvalget (ABU). Videre er det holdt møter med Statens strålevern i forbindelse med arbeidet i ABU i tillegg til kontaktmøter med flere regionale beredskapsaktører. Plangrunnlag fra Statens strålevern er tatt med i kommunale kriseplaner.

Fylkesmannen bidro til gjennomføringen av møtet i Totalforsvarsnemd Østlandet (TNØ). Samarbeidet knyttet til nøkkelpunkter og distriktsobjekter er videreført.

3.5b KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (resultatområde 56-59)

Resultatområde 56 Tros- og livssynssamfunn

56.3 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn

Registrerte trossamfunn:

Trossamfunnets navn:	Ant. medl. 2003	Tilskudd 2003	Ant. medl. 2004	Tilskudd 2004
Anjuman E-Islahul-Muslimeen, Halden	278	kr. 74 782	272	kr. 74 528
Anjman Flah-ul Muslemin, Moss	560	kr. 150 640	612	kr. 167 688
Aremark Pinsemenighet, Aremark	25	kr. 6 725	28	kr. 7 672
Den Ev. Lut.Bekj.kirke, Knapstad	19	kr. 5 111	18	kr. 4 932
Den islamske forening i Fredrikstad	402	kr. 108 138	423	kr. 115 902
Det Vietnamesiske Buddhist og Kultursenter			372	Kr. 101 902
Evangeliekirken Østerbo, Halden	360	kr. 96 840	361	kr. 98 914
Filadelfia Ørje, Ørje	124	kr. 33 356	117	kr. 32 058
Filadelfiamenigheten, Fredrikstad	483	kr. 129 927	443	kr. 121 382
Filadelfiamenigheten, Sarpsborg	888	kr. 238 872	892	kr. 244 408
Gujarati Cultural Club, Fredrikstad	74	kr. 19 906	77	kr. 21 098
Kraftverket,	18	kr. 4 842	22	kr. 6 028
Kristi Menighet, Fredrikstad	224	kr. 60 256	224	kr. 61 376
Kristi menighet, Halden	214	kr. 57 566	206	kr. 56 444
Menigheten Arken, Rakkestad	67	kr. 18 023	69	kr. 18 906
Menigheten Betania, Torsnes, Fredrikstad	77	kr. 20 713	77	kr. 21 098
Menigheten Filadelfia, Mysen	222	kr. 59 718	221	kr. 60 554
Menigheten Norge for Kristus, Sarpsborg	81	kr. 21 789	81	kr. 22 194
Moss Bibelsenter, Moss	430	kr. 115 670	446	kr. 122 204
Muslim Cultur Center Sarpsborg, Sarpsborg	288	kr. 77 472	332	kr. 90 968
Muslimsk kultursenter, Askim	117	kr. 31 473	139	kr. 38 086
Pinsemenigheten Betania, Rakkestad	190	kr. 51 110	198	kr. 54 252
Pinsemenigheten Betania, Klavestadhaugen	156	kr. 41 964	160	kr. 43 840
Pinsemenigheten Filadelfia, Askim	260	kr. 69 940	267	kr. 73 158
Pinsemenigheten Filadelfia, Moss	92	kr. 24 748	109	kr. 29 866
Pinsemenigheten i Skiptvet	163	kr. 43 847	160	kr. 43 840
Pinsemenigheten Salen, Halden	880	kr. 236 720	872	kr. 238 928
Pinsemenigheten Salen, Skjeberg	84	kr. 22 596	84	kr. 23 016
Pinsemenigheten Sion, Ingedal	55	kr. 14 795	63	kr. 17 262
Pinsemenigheten Sion, Seldebakk	215	kr. 57 835	216	kr. 59 184
Råde Pinsemenighet-Sion, Råde	25	kr. 6 725	25	kr. 6 850
Trøgstad Pinsemenighet, Trøgstad	106	kr. 28 514	95	kr. 26 030
Uganda Muslim Assosiation, Yven	101	kr. 27 169	99	kr. 27 126
ZOÉKIRKEN	425	kr. 114 325	459	kr. 125 766
Østfold Tyrkiske Muslimers Trossamf., Moss	409	kr. 110 021	410	kr. 112 021

-Trossamfunnene Det Høyeste Gode, Askim og Jesu Kristi Hus, Moss har ikke sendt inn søknad om statstilskudd for 2004.

Uregistrerte trossamfunn:

Den Frie Evangeliske Forsamling, Sarpsborg	129	kr. 34 701	127	kr. 34 798
Den Frie Evangeliske Forsamling, Moss	151	kr. 40 619	150	kr. 41 100
Den Frie Evangeliske Forsamling, Askim	58	kr. 15 602	47	kr. 12 878
Misjonshuset, Moss	118	kr. 31 742	118	kr. 32 332

Fylkesmannen har ikke foretatt noe kontrolltiltak overfor trossamfunnene de siste år pga ressursmangel.

Resultatområde 57 Gravferdsloven

Det er gitt 12 tillatelser (etter død) til spredning av aske og 29 tillatelser (før død).

Resultatområde 58 Åpningsloven

Fylkesmannen har behandlet to søknader om dispensasjon fra lov om helligdagsfred § 5 om søndagsåpne utsalgssteder. Søknadene ble behandlet kort tid etter mottagelse og i tide før planlagt anledning. Begge søknader ble avslått.

3.6 KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG (resultatområde 60-69)

Resultatområde 61 Samordning og omstilling

61.1 Samordning

Fylkesmannen i Østfold har gjennom sin tverrfaglige gruppe Forum for kommunekunnskap forsøkt å imøtekomme resultatkravet om et konkret opplegg for samordning av kommunerettet styring. Forum for kommunekunnskap skal bidra til å utvikle kommunekunnskapen ved embetet og styrke samordningen internt og eksternt slik at embetet kan yte bedre tjenester og styrkes faglig i dialogen med kommunene. Forumet er en støttespiller for avdelingene og ledelsen.

Forumet har utarbeidet forslag til retningslinjer for samordning basert på KRDs veileder. Alle avdelinger og relevante fagområder er deltakere i forumet. Hovedtemaer i arbeidet i 2004 har vært fylkesmannens moderniseringsprosjekt og behandling av prosjektsøknader, skjønnsmidler til kommunene, brukerundersøkelsen 2003, ROBEK-arbeidet og kommuneplansituasjonen i Østfold, arbeidet med fylkesplanen og tilsynsarbeidet med kommunesektoren.

Fylkesmannen har også en analysegruppe som har som oppdrag å utvikle analyser og tilstandsrapporter på hele fylkemannens ansvarsområde i tråd med nasjonale føringer og prioriteringer med utgangspunkt i KOSTRA-data og andre tilgjengelige data. Arbeidsgruppa produserer analyser til bruk i kommunemøter m.m. Analysegruppa og forum for kommunekunnskap er sentrale i å tilrettelegge for og skaffe grunnlagsmateriale for kommunedialogen.

Vi viser for øvrig til det som er omtalt under pkt. 2.1 Samordningsoppgaver og kommuneøkonomi når det gjelder styringsdialogen med kommunene, formidling av statlige styringssignaler og samordningskravet i forhold til å sikre at statlige krav ikke overstiger kommunenes evne og ressurser.

61.2 Omstilling

Fylkesmannen foretok i desember 2004 en brukerundersøkelse i forhold til om tiltakene i moderniseringsprosjektet var nyttige eller ikke i kommunenes utviklingsarbeid. Lav svarprosent gjør at en må være forsiktig med å generalisere, men de som svarte var overveiende positive.

Økonomisk bistand til omstilling.

Alle Østfoldkommunene har i 2004 mottatt tilskudd enten til kommunalt utviklingsarbeid og/eller som en del av ett eller flere interkommunale prosjekter. Det har vært en økende aktivitet når det gjelder utviklingsarbeid i kommunene: I 2003 fikk 5 kommunale og 3 interkommunale prosjekter støtte (søknader tilsvarende ca 15 mill kroner), i 2004 fikk 11 kommunale og 6 interkommunale prosjekter støtte (søknader tilsvarende ca 21 mill kroner)

Erfaringsoverføring, formidling og veiledning.

Det er satt i gang to læringsnettverk i 2004, "Nettverk for døgnåpen forvaltning og offentlig servicetorg" med 11 deltakerkommuner og "Nettverk for styring og utvikling i kommunene" med 9 deltakende kommuner.

Det er avholdt 4 *konferanser/seminarer*

Ca 120 deltakere fra 18 kommuner, KS og fylkesmannsembetet har deltatt på en eller flere av konferansene.

- Beat for Beat – Erfaringskonferanse for helhetlig omstilling i kommunene

- Seminar for oppstart av nettverk for døgnåpen forvaltning og offentlig servicetorg
- Seminar for oppstart av nettverk for ledelsessystem for styring og utvikling i kommunene
- Erfaringskonferanse og søkekonferanse – modernisering og omstilling i Østfoldkommunene

Hjemmesiden www.fylkesmannen.no/moderniseringos ble lansert 13. mai 2004 og brukes aktivt som informasjonskanal.

Prosjektleder har deltatt i/avholdt ca 25 *møter med 15 enkeltkommuner* (herav 8 kommuner der utviklingsarbeid/prosjekter har vært eneste tema). Det jobbes løpende internt for å utvikle embetets kompetanse når det gjelder betydningen av omstilling og effektivisering i kommunene.

Resultatområde 62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

ROBEK, budsjett og økonomiplaner

Østfold har følgende kommuner inne i ROBEK: Askim, Fredrikstad, Moss, Råde og Hvaler som ble meldt inn 1. august. Hobøl kommune ble meldt inn 1. februar 2005. Ingen kommuner er meldt ut.

Det ble foretatt lovlighetskontroll av de 4 ROBEK kommunenes budsjetter. Moss og Fredrikstads budsjett ble underkjent på grunn av manglende budsjettbalanse. Budsjettene ble godkjent ved nye kommunestyrebehandlinger i mars/april. Alle ROBEK-kommunene har hatt egne besøk hvor vi har hatt en dialog om kommunenes situasjon og utfordringer. Moderniseringsprosjektet er samtidig presentert som grunnlag for utviklingstiltak og forpliktende plan. Kravet om forpliktende plan er ivaretatt i økonomiplanene. Det er truffet vedtak på 11 søknader om låneopptak, og 11 vedtak på søknader om kommunale garantier for låneopptak. Alle vedtak ble godkjent. I tillegg til dette kommer godkjenning av lånerammer i forbindelse med lovlighetskontrollen av budsjettvedtakene.

Skjønnsmidler

Fylkesrammen for ordinært skjønnsstilskudd for 2005 var på 53,1 millioner kroner. Av dette er holdt tilbake kr 10 millioner til tiltak innenfor moderniseringsprosjektet.

Analysér og kommunaløkonomisk statistikk

KOSTRA-data blir brukt i våre analyser til bruk i bl.a. styringsdialogen. I fjor var det 4 kommuner som ikke hadde godkjent innrapportering ved fristen. Vi har nå anmodet kommunen om å være nøyer med både frister og kvaliteten på dataene. Det er utarbeidet kommunaløkonomisk statistikk for alle Østfoldkommunene. Den ble bl.a. gjennomgått på konferansen om kommuneproposisjonen.

Fylkesmannen har vært aktiv med i driften av effektiviseringsnettverkene sammen med KS.

Resultatområde 62 Lovlighetskontroll og veiledning

Det er foretatt 5 lovlighetskontroller i 2004. Dette var lovlighetskontroller etter kommuneloven § 60a overfor ROBEK-kommuner.

Ut over dette er kommunene gitt veiledning i juridiske spørsmål, både på bakgrunn av muntlige og skriftlige problemstillinger.

Resultatområde 63 Regelverksforvaltning/klagebehandling

Resultatområdet omfatter klagesaksbehandling om enkelte førsteinstansvedtak under KRDs ansvarsområde. Videre omfatter det informasjon om dette regelverket til kommunene, private parter og eventuelt andre brukere. Fylkesmannen skal bidra til å sikre at kommunenes saksbehandling og vedtak tar hensyn til den enkeltes krav på informasjon, rettssikkerhet og likebehandling, og ellers er i overensstemmelse med god forvaltningsskikk.

63.1 Saksbehandling

1. Klagesaker etter plan- og bygningsloven (NB! Kun byggesaksdelen):

1.1 Klagesaker hvor fylkesmannen har truffet vedtak	Antall
a) <i>Innkomne saker</i>	176
b) Hvor mange vedtak ble truffet?	168
c) Hvor mange av underinstansens vedtak ble stadfestet fullt ut ev. delvis?	119

1.2 Hva var fylkesmannens behandlingstid på klagesakene for rapporteringsåret?	Antall uker
a) Lengste	26
b) Gjennomsnitt	11

1.3 Gjenstående saker pr. 31.12	Antall
a) Hvor mange saker gjenstod til behandling pr 31.12?	51

6.3.2 Informasjon og veiledning

Saksbehandlingstiden på klagebehandling av byggesaker har holdt seg stabil på ca. 2 –3 måneder i løpet av hele 2004. Også i 2004 er det dispensasjonssakene som dominerer, og utgjør anslagsvis ca. 50 - 60 % av det totale antall klagesaker. Dette gjelder først og fremst dispensasjon fra reguleringsplan og LNF-formålet i kommuneplan. Vi har også hatt en forholdsvis stor økning av antall behandlede settefylkesmannssaker i 2004, fra 6 i 2003 til 13 i 2004. Hele 11 av disse sakene ble opphevet eller omgjort.

2 av de innkomne klagesakene er behandlet etter forvaltningsloven, og gjaldt avvisning av klage grunnet oversittet klagefrist.

I desember avholdt Juridisk avdeling sin årlige samling for byggesaksbehandlerne i kommunene. Temaer denne gang var bl.a. estetisk tilpasning av blokkbebyggelse, praktisk gjennomføring av tilsyn i byggesaker og saksbehandling knyttet til dispensasjon etter pbl. § 7. I tillegg ble temaet fradeling med særlig vekt på strandsonen gjennomgått, og samlingen ble avsluttet med en gjennomgang av innmeldte problemstillinger fra kommunene.

Når det gjelder veiledning for øvrig, blir dette gitt i form av tilbakemelding på konkrete forespørsler, både pr. telefon og e-post. Vi har i tillegg sendt ut brev til kommunene om kommunenes veiledningsansvar i saker som ikke er i tråd med lov eller plan, og der det ikke er søkt om dispensasjon.

Det ble i løpet av vårhalvåret gjennomført møter med 9 kommuner (politikere og administrasjon) for en gjennomgang av ulike emner med tilknytning til planlegging etter plan- og bygningsloven. Disse møtene ble holdt i samarbeid med miljøvernavdelingen og landbruksavdelingen.

63.3 Statsborgersaker

Det er innkommet 39 saker i 2004, og alle er behandlet. Sakene behandles i løpet av 1 mnd.

3.7 SOSIAL- OG HELSEDIREKTORATETS EMBETSOPPDRAG (resultatområdene 70-79)

Resultatområde 71 Folkehelsearbeid

71.1 Folkehelsearbeid generelt

Fylkeslegen har gjennom flere år samarbeidet med Folkehelseprogrammet i Østfold. Den 12. mai 2004 undertegnet Østfold fylkeskommune og Fylkesmannen i Østfold samarbeidsavtale om gjennomføringen av folkehelseprogrammet. Hovedsatsingen har i 2004 vært rettet mot videreutvikling av partnerskap om folkehelsearbeid, tilbud om gratis røykesluttkurs til fylkets befolkning, faglig utvikling av opplevelsessenteret Helsekilden, bidrag til innkjøp av drikkevannskjølere ved ungdomsskolene og de videregående skolene og befolkningsundersøkelsen "Østfoldhelsa 2004". Det var naturlig å samordne bruken av midlene til "Kreftstrategi 2004" og Folkehelseprogrammet. St.meld. nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge presiserer at aktivitetsmidlene skal gå til lokale tiltak med hovedvekt på primærforebygging, der barn og unge er en viktig målgruppe. I 2004 valgte vi å bygge videre på det etablerte samarbeidet innenfor områdene ernæring, fysisk aktivitet og tobakk.

71.2 Smittevern

Fylkesmannen i Østfold i samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Statens helsetilsyn, arrangerte 17. mars 2004 smittevernkonferanse i Østfold. Konferansen tok for seg områdene: Presentasjon av smittevernplan for Helse Øst RHF (2003- 2005), hvordan fungerer smittevernarbeidet/ infeksjonskontroll på sykehjem, ny MSIS og tuberkuloseregisterforskrift, helsetjeneste for asylsøkere og innvandrere og ny veileder i miljørettet helsevern.

71.5 Ernæring og fysisk aktivitet

Fylkesmannen i Østfold og Kantineringen arrangerte 12. mai 2004 kurset "Grønne kantiner" for kantineansatte i Østfold. Temaet omhandlet hvordan kantinene kan tilby mer fargerik og sunnere mat. I etterkant av kurset ble det arrangert idédugnad med fokus på kosthold og nettverk for kantiner i skolen.

I Prosjektet "Fysisk aktivitet og måltider i skolen" er Fylkesmannen i Østfold bindeleddet til skoleeier og skolen. Overordnet målsetting for prosjektet er økt fysisk aktivitet og bedre rammer for måltider i skolen. I 2004 fikk 8 skoler prosjektmidler, og fylkesmannen har avholdt en nettverksamling for disse.

71.6 Tobakk

Driften av ressursgruppe for tobakk i Østfold er overtatt av Folkehelseprogrammet og satsningen har som formål å forebygge røykestart, hjelp til røykeslutt og vern mot passiv røyking. Departementets målsetting i 2002 var å halvere antallet ungdomsrøykere i løpet av fem år. Den gjennomførte undersøkelsen "Østfoldhelsa 2004" viser at Østfold er på god vei til å nå denne målsettingen.

Fylkesmannen i Østfold, i samarbeid med Folkehelseprogrammet i Østfold, arrangerte en 2 dagers konferanse 18. og 19. november 2004 med tema "Ungdomshelse i Østfold". Bl.a. den landsdekkende undersøkelsen av 15- 16 åringer "Slik er helsa til norsk ungdom" ble presentert.

71.9 Tilsyn med helsetjenesten til flyktninger og asylsøkere

Tilsynet var en del av det landsomfattende tilsyn for 2004. Målet var å etterse om kommunen gjennom sin organisering og planlegging sikrer at asylsøkere, flyktninger og

familiegjenforente får nødvendige og forsvarlige helsetjenester i henhold til gjeldende regelverk, herunder ivaretar tilsyn med miljørettet helsevern i asylmottakene. Tilsynet omfatter tre hovedområder: Tuberkulosekontroll, nødvendig helsehjelp og helseundersøkelse ved behov samt kommunens tilsyn med miljørettet helsevern i asylmottak.

I Østfold ble tilsynet utført ved Vårli asylmottak for enslige mindreårige i Moss, Veumalleen asylmottak i Fredrikstad og Sarpsborg kommune. Som for øvrige innbyggere er det kommunen som har ansvar for å yte helsetjenester til flyktninger og asylsøkere som befinner seg i kommunen. Det står imidlertid kommunen fritt å organisere tjenesten som de ønsker, under forutsetning av at de lover og forskrifter som gjelder på området overholdes. De tre kommunene som ble tilsett, hadde organisert helsetjenesten til målgruppen på forskjellige måter. I alle tre kommuner ble det funnet avvik fra tuberkuloseforskriften. Kravet om å sikre at alle personer som kommer fra land med endemisk tuberkulose, skal undersøkes på tuberkulose innen 14 dager, ble ikke overholdt. Kommunenes utfordring er bl.a. knyttet til for dårlig informasjonsflyt ved flytting mellom asylmottak, manglende oversikt over de personer som til enhver tid kommer til kommunen og asylsøkeres egen manglende evne/vilje til å selv å ta ansvar for at viktige opplysninger om deres tuberkulosestatus blir gitt til helsemyndigheten. Kommunene har i ettertid laget nye rutiner på dette området og alle avvik er lukket. Helsetilsynet hadde i tillegg en merknad til den ene kommunens tilsyn med den miljørettede helsevern på asylmottaket. Disse forhold er det også rettet på i ettertid.

Bruk av tolk var et sentralt tema i forhold til å avdekke hvorvidt den enkelte asylsøker/flyktning ble sikret tilgang til nødvendig helsehjelp, særlig i forhold til psykisk sykdom. Rutinene for bruk av tolk i helsetjenesten varierte mellom kommunene, og det ble gitt en merknad til Moss kommune for dårlig tilgjengelighet til tolketjeneste. Kommunen har laget nye rutiner for dette i ettertid.

71.11 Tannhelsetjeneste – offentlige oppgaver

Den offentlige tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen. Den skal gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til følgende grupper i prioritert rekkefølge:

- a. Barn og ungdom fra fødsel til og med det året de fyller 18 år
- b. Psykisk utviklingshemmede i og utenfor institusjon
- c. Grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie
- d. Ungdom som fyller 19 eller 20 i behandlingsåret
- e. Andre grupper som fylkeskommunen har valgt å prioritere

Jf. rapport fra Helsetilsynet 5/2004 om tannhelsetjenesten i Norge er andel personer under tilsyn i 2003 i Østfold:

- Gruppe a. 94%
- Gruppe b. 89%
- Gruppe d. 100%

Østfold ligger over landsgjennomsnittet i disse gruppene.

Det fremgår videre av rapporten at tjenesteproduksjonen for gruppe c i institusjon er over landsgjennomsnittet, og for gruppe c i hjemmesykepleien under gjennomsnittet. Helsetilsynet i Østfold har merket seg redegjørelsen som fremgår av rapporten ”prioriterte pasienter i tannhelsetjenesten” (september 2004) fra Akershus og Østfold fylkesrevisjon. Her blir det pekt på at de største utfordringene for å ivareta denne gruppen pasienter, er den økonomiske situasjonen i fylkeskommunen i tillegg til den enkelte kommunes ansvar for å prioritere tilrettelegging av pasienter i gruppe c.

I 1999 ble det i fylkestannlegens regi innledet et samarbeid med alle kommunene i Østfold om det såkalte ”Halden prosjektet”. Resultatet ble et undervisningsopplegg og en veileder for

kommunene i kvalitetssikring av forebyggende tannhelse for pleietrengende. Siktemålet å kunne tilby alle fylkets kommuner veilederen, er nådd. Målet er at minst 70% av personalet i denne del av primærhelsetjenesten skal få undervisning, ref. *Årsmelding 2002 Tannhelsetjenesten i Østfold*.

Resultatområde 73 Psykisk helse

73.6 Opptreppingsplanen

Opptreppingsplanen for psykisk helse stiller kommunene og Helseforetaket overfor store utfordringer når det gjelder utvikling av nye tiltak, omstrukturering av eksisterende tiltak og faglig opprustning. For å få en målrettet og bred satsning på psykisk helsearbeid, har Stortinget valgt å benytte øremerkede statlige tilskudd som et av flere virkemidler. Slike tilskudd ble iverksatt i 1995, og skal videreføres og trappes opp fra 1999 og fram til 2008.

Bolig

Kommunene har et alminnelig ansvar for boligtiltak overfor svakstilte på boligmarkedet. I tilknytning til gjennomføring av Opptreppingsplanen er tilrettelagt bolig med praktisk og lett tilgjengelig hjelp et av de viktigste tiltakene som kommunen har ansvar for. Kommunene i Østfold har for perioden 1999- 2004 fått tilsagn om midler til 187 omsorgsboliger for mennesker med psykiske lidelser gjennom overføringer fra Opptreppingsplanen til Husbanken. Ordningen er svært gunstig for kommunene. De har meldt et ytterligere behov på anslagsvis 100 omsorgsboliger. Helse- og omsorgsdepartementet har varslet en ny gjennomgang av behovet for boliger og tilretteleggingen av bosituasjonen i løpet av 2005.

Arbeid og sysselsetting

Det er viktig med et tett samarbeid mellom arbeidsmarkedsetaten, trygdeetaten og kommunene for å kunne gi den enkelte et sysselsettings- eller arbeidstilbud. Mangelen på tilbud om arbeid, attføring og aktivisering er et stort problem for mennesker med psykiske lidelser. Mange har behov for å bryte en isolert tilværelse, ta i bruk egne ressurser og bedre økonomien gjennom arbeid. Opptreppingsplanen for psykisk helse bevilget i 2004 i alt 83 mill kroner på landsbasis fordelt på spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede og en styrking av arbeidsmarkedsetaten. Hvor mye av disse midlene som har resultert i et tilbud til mennesker med psykiske lidelser i Østfold, er det ikke gitt særskilt rapportering på.

Fylkesmannen i Østfold tok i 2000 initiativ til å sette tilbud om sysselsetting og aktivisering av personer med psykiske lidelser på dagsorden. Hensikten var å kartlegge tilbud, og stimulere til samarbeid som fører til øket aktivitet på region- og kommunenivå for denne målgruppen. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som har hatt som oppgave å følge opp og videreføre dette arbeidet. Denne har bestått av representanter fra Arbeidsmarkedsetaten, Fylkesmannens sosial- og familieavdeling og helseavdeling, Sykehuset Østfold HF Divisjon psykisk helsevern, Trygdeetaten og representanter fra sosialkontor og psykisk helsearbeid i kommunen. I denne perioden har det vært gjennomført konferanser i de 5 regionene forankret i A-etats lokalkontorer. Målsettingen var å utvikle samarbeid og knytte kontakter mellom personell som arbeider med opptreppingsplanens målgruppe.

Med bakgrunn i dette inviterte Arbeidsmarkedsetaten i fylket i 2004 samarbeidspartnere og brukerorganisasjoner til en oppsummeringskonferanse av gode tiltak til nytte og inspirasjon for utviklingen framover. Konferansen viste at det er utviklet mange gode tiltak, men at tilbudet på langt nær er tilstrekkelig i forhold til hvor mange det er som har behov for et tilrettelagt tilbud. Det er også store variasjoner mellom de fem A-etats kontorer i hvor mye de samarbeider med de øvrige.

Ansatte fra kommunene ga tilbakemeldinger om at det er behov for tiltaksplasser med individuell oppfølging for ungdom og voksne i det ordinære arbeidsmarkedet. I dette arbeidet er det også viktig å involvere spesialisthelsetjenesten som er den instansen som gir brukergruppen behandling. De kan ofte være førende for hva som anbefales av tiltak. Enkelte hadde erfart at kommunens hjelpeapparat sammen med A-etat ivrer for at den enkelte skal komme ut i arbeid/sysselsetting, og stiller krav om deltakelse fra brukeren. På den andre siden kan behandlingsapparatet sykmelde personen uten å vite om at forholdene på arbeidsplassen kan tilrettelegges, selv om arbeidsevnen hos den enkelte er redusert for en periode. Slike eksempler viser hvor viktig det er at behandlingsløpet i spesialisthelsetjenesten blir lagt i et samarbeid med det øvrige hjelpeapparatet. Tiltakene bør gis parallelt og dra i samme retning.

Tiltak for barn og unge

Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse *...sammen om psykisk helse...* rommer strategier og tiltak som faller inn under sju statsråders ansvarsområder og er et uttrykk for en helhetlig politisk og faglig tenkning. Planen har en helsefremmende og forebyggende profil, og den legger vekt på å styrke barn og unges egne ressurser og evne til selv å mestre livets utfordringer. Strategiplanen inneholder 100 tiltak som skal bidra til å styrke barn og unges psykiske helse. Den retter seg mot alle barn og unge samt familier i risikogrupper og mot barn og unge som allerede har psykiske problemer og lidelser.

Flere barn og unge med psykiske problemer søker hjelp i barne- og ungdomspsykiatrien, og flere får hjelp. Det er et mål at 5 % av barnebefolkningen skal gis hjelp fra barne- og ungdomspsykiatrien. Status for landsbasis viser at 3,1 % fikk hjelp i 2003. For å nå målet må det til en sterk vekst i antall behandlede barn og unge. I Østfold blir det fra spesialisthelsetjenesten selv og fra det kommunale hjelpeapparatet pekt på at tjenestetilbudet har for liten kapasitet, og er for lite differensiert og skreddersydd i forhold til behovet. Vi ser at dette er en betydelig utfordring for helseforetaket.

Med bakgrunn i strategiplanen for barn og unges psykiske helse har fylkesmannen i løpet av 2004 hatt felles møter med faglig og administrativt ansvarlige i spesialisthelsetjenesten og kommunene. Formålet har vært å skape en felles arena hvor samarbeidspartnere kan drøfte sentrale oppgaver og utviklingsområder. I tillegg har vi hatt en konferanse med bred tverrfaglig deltakelse fra kommunene hvor Opptrappingsplan for barn og unge i den enkelte kommune var tema. Nesten alle kommunene har gjennom midler fra Opptrappingsplanen utviklet tiltak for barn og unge som har eller er i ferd med å få psykiske problemer. Samlet disponerte kommunene i Østfold 18,3% av tilskuddet til barn og unge i 2003. Målsettingen er at alle kommunene skal bruke minimum 20 % til barn og unge.

Bruk av øremerkede tilskudd

I 2004 fikk kommunene i Østfold 86 mill. kroner i statlig tilskudd øremerket til styrking av tjenester og tiltak for mennesker med psykiske lidelser og til forebyggende arbeid. Kommunene skal rapportere hvordan midlene er benyttet innen 15. februar 2005.

I 2003 ble 72 mill fordelt på kommunene i Østfold, og som tidligere år går hovedvekten til utbygging av hjemmebaserte tjenester og tilrettelagt behandling med til sammen 56,3 %. Dette er i tråd med hvordan midlene brukes på landsbasis, og er et uttrykk for at det er nødvendig å bygge ut tjenester som kan møte den enkeltes behov for hjelp til å kunne leve og bo i egen kommune. Videre bruker kommunene en forholdsvis stor andel på aktivitetstilbud/dagsenter. Rapportene for 2003 viser at det ble opprettet 190 nye årsverk fordelt på 18 kommuner i Østfold. Det er betydelig variasjon mellom kommunene når det gjelder bruk av midler ut over øremerkede tilskudd. De fleste kommunene bruker egne midler som forutsatt, ved at det ordinære hjelpeapparatet yter tjenester i stort omfang til målgruppen.

Fylkesmannen har gitt uttalelse i 1 sak om tilskudd til bygging av omsorgsboliger for personer med psykisk lidelse.

Resultatområde 74 Pleie- og omsorgstjenester

74.1. Kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten

74.1 Informasjonsvirksomhet i pleie- og omsorgstjenesten

74.2 Handlingsplan for eldreomsorg

Helseavdelingen

Ti kommuner i Østfold er helt ferdige med utbygging av nye tiltak i regi av handlingsplan for eldreomsorgen. Dette er Halden, Aremark, Marker, Rømskog, Askim, Eidsberg, Skiptvet, Rakkestad, Våler og Hobøl. De resterende kommuner (Hvaler, Spydeberg, Moss, Fredrikstad, Rygge og Råde) har prosjekter utsatt til etter 2005.

Satsningen må i årene fremover følges i forhold til faglig kvalitetsutvikling i tjenestene. Pådriverarbeidet vil være nær knyttet til rekrutteringsplanen og kompetanseheving, samt til nasjonal strategi for kvalitet.

Sosialavdelingen

I 2004 har hovedoppgaven vært å følge opp de kommunene som har investeringsprosjekter som ikke er fullført samt å følge med i utviklingen i personellsituasjonen i pleie- og omsorgssektoren i Østfoldkommunene.

I samarbeid med helseavdelingen og seksjon for kommuneøkonomi er det gitt uttalelse til Husbanken vedr. søknader fra 6 kommuner som søker om utsettelse med å ferdigstille 6 sykehjemsprosjekt og 1 omsorgsboligprosjekt .

Det ble i februar og august utarbeidet statusrapporter til Sosialdepartementet med resultater og vurderinger av utbygging av sykehjem og omsorgsboliger og utviklingen på personellområdet. Det har vært problematisk å gi en vurdering av utviklingen på personellområdet, da det ikke foreligger endelige tall fra SSB for personellsituasjonen i 2004.

Som ledd i arbeidet med å følge opp handlingsplansarbeidet og utviklingen innen eldreomsorgen i kommunene hadde vi planlagt å gjennomføre møter med tre kommuner som hadde ferdigstilt sine utbyggingsarbeider i perioden 2000 –2003. På grunn av mange andre tilsynsoppdrag og kommunemøter høsten 2004, ble kommunebesøkene med tema kvalitet i eldreomsorgen likevel ikke gjennomført

74.3. Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem.

74.5 Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

Tilsyn

I samarbeid med Fylkesmannen i Østfold sosial- og familieavdelingen, gjennomførte vi felles tilsyn med saksbehandlingen i kommunene Rygge og Råde på følgende områder:

- Tildeling av tjenester etter sosialtjenesteloven § 4-2 bokstav a –c , jf. § 4-3
- Tildeling av tjenester etter kommunehelsetjenesteloven § 2-1
- Saksbehandling og klagebehandling i henhold til krav i spesiallovgivningen og forvaltningsloven

Revisjonene ble gjennomført ved at disse områdene ble behandlet felles og generelt og på bakgrunn av de mottatte opplysningene om kommunens organisering av saksbehandlingen, felles problemstillinger knyttet til saksbehandlingen på de ulike områdene og med

saksdokumenter som en del av vårt grunnlag. Samordningen av tilsynet hadde vesentlig betydning for tilnærmingen til og gjennomføringen av revisjonene.

Temaer for tilsynet ble definert slik:

- Om kommunen systematisk sikrer forsvarlig saksbehandling (internkontroll)
- Om saksbehandlingen faktisk gjennomføres i samsvar med lov og forskrift
- Om vedtakenes materielle innhold oppfyller krav i lov og forskrift

Hensikten med tilsynet var å undersøke om kommunene gjennomførte en saksbehandling som kunne sikre at brukerne kunne få nødvendige ytelser på riktig grunnlag og i riktig omfang både innenfor helsesektoren og sosialsektoren.

Vi avdekket brudd på myndighetskrav (avvik) i begge kommunene og avvikene gjaldt mangler på følgende områder:

- Manglende kjennskap til interne rutiner (internkontrollen)
- Mangelfull saksforberedelse
- Mangelfulle begrunnelser
- Manglende informasjon om rett til dokumentinnsyn og om utsatt iverksetting av vedtak
- Ventelistebruk
- Manglende kapasitet brukt som grunnlag for avslag

Kommunene har iverksatt tiltak som har ført til at vi har ansett avvikene for lukket.

Klage på vedtak etter kommunehelsetjenesteloven kapittel 4A

Det er behandlet til sammen 6 saker etter kommunehelsetjenestelovens kap 4A i 2004 (juridisk avdeling). En av klagesakene var knyttet til søknad om dispensasjon fra tobakkskadelovens nye bestemmelse om røykfrie serveringssteder. Det er gjennomført et informasjonsmøte for kommunene om endringene i tobakkskadeloven som trådte ikraft 01.06.2004. Restanser pr. 31.12.2004 var 3 saker.

Resultatområde 75 Sosialtjenesten

75.1. Lov om sosiale tjenester.

Avdelingen opplever en jevn og stor pågang når det gjelder henvendelser fra kommuner og enkeltmennesker innenfor avdelingens virkeområde. Dette når det gjelder spørsmål og problemstillinger knyttet til lovforståelse, lovanvendelse og tjenesteyting generelt. Avdelingen har ukentlig møter med enkeltpersoner som ønsker å beklage seg over kommunenes sosiale tjenester. Rutiner og ordninger som skal sikre god tilgjengelighet overfor våre ”brukere” er justert og fungerer etter intensjonen. Det er registrert økt etterspørsel om bistand fra kommunene når det gjelder råd – og veiledning, kurs og opplæringstiltak overfor ansatte i virksomhetene.

Klagesaksbehandling:

Lov om sosiale tjenester:

- Kapittel 4 – sosiale tjenester 116 saker
- Kapittel 5 – økonomisk bistand 402 saker
- Andre saker: vederlag / rus 12 saker

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2004 var 1,5 md.

75.2. Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming.

Fylkesmannen i Østfold har i 2004 mottatt ca 600 meldinger om skadeavvergende tiltak i enkelttilfeller. Disse meldingene fordeler seg på totalt 70 personer fra 13 kommuner.

Fylkesmannen har behandlet 12 vedtak i 2003. 8 vedtak ble stadfestet, og i 4 vedtak ble det bedt om tilleggsopplysninger og ytterligere redegjørelser. I tillegg var det pr. 31.12.04 innkommet 4 vedtak som ble mottatt på slutten av året og som blir behandlet i 2005.

Når det gjelder tilsynsaktiviteten, er det gjennomført 6 stedlige tilsyn på bakgrunn av vedtak som er stadfestet.

75.3 Kompetanseutvikling og formidlingstiltak - generelt

I forbindelse med implementeringen av KIS (kartleggingsverktøy i sosialtjenesten) har fylkesmannen i samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet arrangert dagskonferanse for kommunene høsten 2004. 16 kommuner deltok på konferansen, med totalt 72 personer.

Gjennom handlingsplanen "Kunnskap og brubygging" er sosialtjenesten blitt styrket med ulike kompetansehevede tiltak, jf tidligere rapporteringer. Dette arbeidet videreføres i den faglige oppfølgingen av sosialtjenesten.

Fylkesmannen har hatt løpende samarbeid med Sosiallederforum i Østfold. Gjennom "Kunnskap og brobygging" hadde fylkesmannen et initierende og koordinerende ansvar for møtene i Sosiallederforum. Det er nå opprettet et arbeidsutvalg for Sosiallederforum som har overtatt denne rollen. Fylkesmannen bruker Sosiallederforum som en arena for informasjonsutveksling, for å sikre informasjonsflyten fra fylkesmann og sentrale myndigheter til sosialtjenesten, og for å fange opp relevant informasjon om det som foregår ute i den enkelte kommune. Det har vært avholdt 4 møter i Sosiallederforum i 2004. Temaene for møtene har blant annet vært organisering av sosiallederforum, informasjon fra fylkesmannen om nasjonale satsningsområder, velferdsreformen samt erfaringsutveksling angående aktuelle problemstillinger i sosialtjenesten. I tillegg ble det i september 2004 gjennomført en studiereise til Skagen i Danmark. Tema for denne reisen var NOU:13 om en ny arbeids- og velferdsforvaltning, og fylkesmannen bidro med delvis finansiering av reisen for deltakerne, samt betalte for innleid foreleser, Jan Tore Pedersen.

I forbindelse med Sosial- og helsedirektoratets opplæringsprogram rettet mot arbeidet med tunge rusmiddelmissbrukere i kommunen, og i tråd med regjeringens handlingsplan mot rusmiddelmissbruk gjennomførte fylkesmannen i 2004 følgende aktiviteter:

"Vi løfter i flokk" – Avslutningskonferanse for opplæringsprogrammet 4. og 5. november 2004 på Hankø med 135 deltakere. Målgruppen var primært ansatte som arbeider med rusmiddelmissbrukere i kommunene, men det var også deltakere fra spesialisthelsetjenesten. Konferansen hadde et variert program, med vekt på temaer knyttet til rusreformen (blant annet individuell plan, pasientrettigheter, brukerperspektivet, spesialisthelsetjenestens nye rolle), til presentasjon av kommunale utviklingsprosjekter (se Kom i gang) og til temaet motivasjon og arbeidsglede (Thoralf Lundquist). Konferansen ble planlagt i samarbeid med Sykehuset Østfold og Østnorsk kompetansesenter.

"Kom i gang" – 12 kommuner i Østfold søkte og fikk i 2003 tilskuddsmidler fra fylkesmannen for å jobbe med tverrfaglige samarbeidstiltak knyttet til arbeid med tunge rusmiddelmissbrukere. Disse kommunene fikk også tilbud om å delta i et utviklingsprogram, og 8 kommuner ble med i programmet. Totalt har ca. 50 personer fra de ulike kommunene deltatt i programmet. Kom i gang har bestått av 5 samlinger over totalt 7 dager, og er

gjennomført i perioden juni 2004 til februar 2005. Sentrale temaer for utviklingsprogrammet har vært nettverksbygging på tvers av etatene i kommunen og prosessmodell for utviklingsarbeid, med vekt på dokumentasjon og læring. Programmet har vært ledet av sosiologen Bjørn Hauger (Sareptas), og gjennomført i samarbeid med KS og Østnorsk kompetansesenter.

Videre er følgende tiltak gjennomført for den kommunale sosialtjenesten i 2004:

- 2 dagers saksbehandlingskurs for sosialtjenesten i kommunene vedr. lov om sosiale tjenester, kap. 4.
- Hel- og halvdagsmøter med 5 enkeltkommuner
- Møte med kommunene i Indre Østfold
- Konferanse om sosialtjenesteloven kap. 4A
- Kontaktmøte
- Videreutdanning for økonomiske rådgivere, 10 studiepoeng i samarbeid med Høgskolen i Agder.

Fylkesmannen i Østfold og Husbankens regionkontor Oslo, avdeling Østfold har i 2004 etablert ett samarbeidsforum for å følge opp tjenesteutviklingen i kommunene for å forebygge bostedsløshet. Det er gjennomført en to dagers regional erfaringskonferanse i samarbeid med Sosial - og helsedirektoratet. Erfaringskonferansens tema var boligsosialt arbeid for de mest vanskeligstilte med vekt på å forhindre utkastelser i samarbeid med namsmannen. Nødvendigheten av tverrsektorielt samarbeid står sentralt. Konferansen hadde 92 deltakere, 12 Østfoldkommuner var representert. Deltakerne var ansatte i kommune, lavterskel botilbud, psykiatritjeneste og namsmannsapparat, i tillegg til deltakere fra Sosial og helsedirektoratet, Husbanken og Fylkesmannen i Østfold.

Fylkesmannen i Østfold og politiet i Halden samarbeider om prosjekt "Gjeldsrådgivning i nettverk – Østfoldprosjektet", med økonomisk støtte fra Justisdepartementet i 2001. Målsettingen med prosjektet er etablering av faglige nettverk som selvstendig ivaretar kompetansebehov, opplæring og utvikling på området gjeldsrådgivning.

Faglige nettverk skal være møteplasser hvor gjeldsrådgivningskonsulenter og økonomiske rådgivere sammen kan utveksle erfaringer og dra nytte av hverandres kunnskap. Nettverkene er selvdrevne. Fylkesmannen har likevel et oppfølgingsansvar for å sikre nettverkene framdrift og faglige utvikling.

Det gis løpende rådgivning og veiledning til enkeltpersoner som henvender seg til avdelingen og til kommuner. Arbeidet med gjeldsrådgivning er i avdelingen direkte knyttet opp til det løpende arbeidet med råd og veiledning samt klagebehandling etter sosialtjenesteloven.

75.4. Kompetanseheving i sosialtjenesten

Se punkt 75.3

75.5. Tiltaksplan mot fattigdom

Se punkt 75.3

75.6. Samordning av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten

For å ivareta samordningen av velferdsetatene i Østfold, er det opprettet en Strategi- og koordineringsgruppe. Denne består av Fylkesmannen (avd.dir. for områdene sosial og familie), Fylkesarbeidssjefen, Fylkestrygdesjefen, KS, brukerrepresentant og tillitsvalgtrepresentanter. Det er utarbeidet et strategidokument som beskriver de ulike funksjonene denne gruppa skal ha.

- Være nettverk hvor de mest sentrale aktørene i samordningsarbeidet samles.
- Følge opp de politiske signalene og sørge for at arbeidet er i tråd med disse.
- Initiere tiltak og være pådrivere i samordningsarbeidet.
- Være et organ hvor en kan ta opp problemstillinger som ikke lar seg løse lokalt.

Gruppen skal ikke styre de lokale prosjektene. Det er viktig at man har lokal frihet til å utvikle løsninger basert på lokale utfordringer og forutsetninger. Det er likevel viktig at arbeidet lokalt formidles til den sentrale gruppen. Strategi- og koordineringsgruppa avholder 4 møter pr. år.

I tilknytning til Strategi- og koordineringsgruppen er det opprettet en Arbeidsgruppe. Denne består av to rådgivere fra henholdsvis Aetat og trygdeetat, som har stillinger som er øremerket jobbing med samordningsforsøkene. I tillegg består gruppen av to rådgivere fra fylkesmannen, samt en representant for Arbeidsutvalget for Sosiallederforum i Østfold. Sentrale oppgaver for arbeidsgruppen er å bistå styringsgruppen å planlegge, foreslå og eventuelt gjennomføre tiltak i Østfold som kan stimulere og legge til rette for økt samordning i fylket. Arbeidsgruppa har ca. 12 møter pr. år.

Videre er det bestemt opprettet en referansegruppe for brukerorganisasjonene og en for de ansattes organisasjoner. Disse har en representant hver i Strategi- og koordineringsgruppen, og for å sikre at disse representerer et bredere utvalg enn sin egen organisasjon, opprettes det referansegrupper som de kan støtte seg på. Disse gruppene planlegges startet opp i februar 2005.

I regi av Strategi- og koordineringsgruppa er det i 2004 gjennomført en dagskonferanse i forhold til NOU: 13: En ny arbeids- og velferdsforvaltning, for ordførere, rådmenn og ledere i kommunene i Østfold. Det er videre gjennomført 5 regionskonferanser for de ansatte i Aetat, Trygdeetaten og sosialtjenestene med samme tema.

Fylkesmannen har deltatt i styringsgruppa for Fokus jobb, et samordningsforsøk i Moss kommune. Videre har representanter fra fylkesmannen deltatt som observatører i Arbeidsgruppen for utvikling av Opplæringsprogram knyttet til NAV i Mossregionen.

På området samordning av velferdsetatene foregår det mange ulike tiltak i Østfold. Status for de ulike tiltakene pr. 31.12.04 er slik:

- Eidsberg: Åpnet SATS-kontor 15. oktober 2004. Består av 2 personer fra Aetat, 2 fra trygdeetaten og 3 fra Sosialtjenesten. Lokalisert i felles lokaler for Trygdeetaten og sosialtjenesten.
- Halden: Felles førstelinje åpnes i mars 2005.
- Trøgstad: Aetat tilstede på deltid på kommunens servicetorg.
- Askim: Servicetorget er under evaluering. Det vil være et kundekontor i Askim for Aetat i hele fylket.
- Spydeberg: Aetat skal inn i kommunehuset før sommeren.
- Skiptvet: Sosialtjenesten og Trygdeetaten flytter sammen.
- Sarpsborg: Forarbeidene for utredning av felles front for Aetat, Trygdeetaten og sosialtjenesten er ferdige.
- Rakkestad: Åpner servicekontor 01.10.05 for trygd og sosialtjeneste. Aetat også planlagt inn i lokalene på et senere tidspunkt.
- Hobøl, Spydeberg, Skiptvet og Askim: Jobber med et interkommunalt samordningstiltak for sosialtjeneste og barnevern. Rapporten vil foreligge i løpet av våren.

Resultatområde 76 Rusmiddelarbeid

76.1. Alkoholloven

Fire klager over kommunale vedtak om skjenkebevillinger ble behandlet i 2004. To vedtak ble stadfestet, ett vedtak opphevet og sendt tilbake til kommunen til ny behandling. En klage ble avvist. En av sakene er ved en inkurie blitt liggende ubehandlet i 15 måneder. For de andre tre sakene er gjennomsnittlig saksbehandlingstid 6 dager.

76.2. Rusmiddelarbeid

Jf. 75.3

Resultatområde 77 Utvikling av tjenestene

77.1 Samhandling mellom behandlingsnivåene

Samhandling mellom behandlingsnivåene i helsetjenesten er en betydelig utfordring, og det er gjennomført mange prosjekter og tiltak for å oppnå bedre kvalitet i behandlingsskjeden.

Kommunenes Sentralforbund Østfold tok i 2002 initiativ til et samarbeidsprosjekt mellom kommunene i Østfold og Sykehuset Østfold for å bidra til mer helhetlige helsetjenester i fylket. Samarbeidsprosjektet er videreført etter foretaksreformen. Fylkesmannen i Østfold helseavdelingen har deltatt som observatør i prosjektet.

Våren 2004 ble prosjektet avsluttet, og det ble lagt fram flere forslag til videre arbeid. På denne bakgrunn ble det høsten 2004 opprettet et administrativt samarbeidsutvalg med representanter fra sykehuset og fra kommunene ved en representant fra hver av de fem legevaksregionene. Videre er det opprettet en koordinatorstilling i Sykehuset Østfold HF, som skal være daglig bindeledd mellom tjenestenivåene, og som også er sekretær for samarbeidsutvalget. Det er også foreslått å opprette en ordning med praksiskonsulent for å styrke samarbeidet mellom sykehuset og fylkets primærleger. Sykehuset har fra noen år tilbake erfaring med praksiskonsulent, og planlegger å etablere ordningen igjen i løpet av 2005.

Helse Øst har utpekt helhetlige (sømløse) behandlingsskjeder som en av sine strategiske utfordringer. De ønsker å utvikle et gjensidig og forpliktende samarbeid med kommunehelsetjenesten, og vil følge utviklingen ved indikatorene epikrisetid, brudd på vurderingsgarantien og ventetid. (Kilde: Årsrapport 2003 Helse Øst)

Som tilsynsmyndighet ser vi at samhandling ofte er en kritisk faktor for kvalitet i tjenesten. Av rettighetsklager og tilsynssaker ser vi blant annet at arbeidet med individuelle planer for pasienter med behov for koordinerte tjenester er kommet kort i alle deler av helsetjenesten. Tiltak på systemnivå bør bidra til å sikre helhetlige tjenester som kommer alle pasienter til gode. Men individuell plan vil være en god indikator på om helsetjenesten prioriterer de gruppene som har størst behov for sømløshet.

Et annet virkemiddel for å oppnå helhetlige og kordinerte tjenester er bestemmelsen om pasientansvarlig lege i spesialisthelsetjenesteloven. Formålet med denne ordningen er å styrke pasientens situasjon under oppholdet i spesialisthelsetjenesten, og bidra til bedre kommunikasjon mellom institusjon, pasient og pårørende, og mellom sykehus og primærhelsetjeneste. Gjennom vårt arbeid med tilsynssaker ser vi at systemet med pasientansvarlig lege ikke er tilstrekkelig implementert i Sykehuset Østfold HF.

77.3 Rekrutteringsplan for helse og sosialpersonell

Tilskuddsmidler: Rekrutteringsplan for helse- og sosialpersonell 2003 - 2006

Hovedmål i planen er å styrke rekruttering og kompetanseutviklingen i helse- og sosialtjenesten. I Østfold er 23% av de ansatte i kommunehelsetjenesten ufaglærte. Et mål i

rekrutteringsplanen er å redusere antall ufaglærte til 10%. Østfold vil sannsynligvis ikke nå dette målet innen 2006.

KOSTRA (KOMMUNE STAT RAPPORTERING) skal frembringe pålitelig og sammenlignbar informasjon om kommunal virksomhet. Det foreligger ikke endelige tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) for personellsituasjonen i 2003. Derfor er det uklart om veksten (årsverk) i helse- og sosialtjenesten i kommunene, som har ligget på ca. 2-3 prosent pr år, er stanset opp. Beregninger basert på KOSTRA tall (2002) viser at antall ufaglærte i Østfold-kommunene må reduseres med 1200 personer for å nå målet. Bare ni kommuner planla vekst innen helse- og sosialsektoren og opprettet nye stillinger med øremerkede midler i psykisk helsearbeid (ca. 10 årsverk). Denne beskjedne veksten skyldes kommunenes anstrengte økonomi og i begrenset grad rekrutteringsvansker. KOSTRA tallene for 2003 viser feil for mange kommuner. Dette skyldes at SSB har lagt om innhenting av data fra skjema til uthenting av data fra register. Derfor er det foreløpig ikke mulig å vurdere om antall årsverk i pasientrettet arbeid har økt eller gått ned fra 2002 – 2003. I desember 2004 arrangerte Fylkesmannen i Østfold i samarbeid med SSB og Sosial- og helsedirektoratet et seminar for kommunene hvor hensikten var å gi et grunnlag for korrekt statistikk for personalutviklingen fremover.

I mars 2004 gjorde fylkesmannen en særskilt vurdering av rekrutteringssituasjonen for helsesøstre i Østfold. Den viste at det var til sammen 102 helsesøster årsverk; 0,5 årsverk var ledig. I alt 3,7 årsverk dekkes av personer uten helsesøsterutdanning.

Tilskuddsmidler. Rekrutterings- og kvalifiseringstiltak psykisk helse

Fylkesmannen har tildelt kr 6 330 000 i opplæringsmidler til 17 kommuner og sju kvalifiseringstiltak. Eksempler på nye tiltak er:

- *Desentralisert sykepleierutdanning:* Indre Østfold regionråd tok initiativ til en desentralisert sykepleierutdanning for 30 studenter i indre Østfold. Det er Menighetsøsterhjemmets høgskole, Oslo, som står ansvarlig for utdanningstilbudet som startet høsten 2004.
 - *Praksisplassen som klasserom:* Prosjektet innebærer at elever og lærere fra linjen for omsorgsarbeidere ved Askim videregående skole utplasseres i Spydeberg kommune mens kommunalt ansatte får frigitt tid til å ajourføre dokumentasjon og delta på kurs. I denne sammenhengen bidro fylkesmannens helseavdeling i 2004 på konferansen ”Kvalitetsutvikling i et profesjonelt omsorgsarbeid”.

**** Tilskudd til videreutdanning i psykisk helsearbeid***

Fylkesmannen mottok søknader på tilskudd til videreutdanning på kr 528 858 for studenter våren 2004, og kr 475 472 for nye kandidater høsten 2004. Formålet med tilskuddet er blant annet å styrke tjeneste- og tiltaksapparatet for personer med psykiske lider i kommunene og øke antall personell med relevant høgskoleutdanning og videreutdanning i psykisk helsearbeid. Tilskuddet er tildelt kommuner som har søkt for enkeltpersoner som er ansatt i kommunen. Alle som søkte fikk tilskudd og kan begynne utdanningen til høsten.

**** Tilskudd til etterutdanning i psykisk helsearbeid***

Tilskuddet skal brukes til etterutdanning innen spesialisthelsetjenesten og til psykisk helsearbeid i kommunene og fylkeskommunen. Tilskuddet dekker i hovedsak kurs- og veiledningsutgifter slik at deltakeravgift på kurs/seminarer skal bli så lav som mulig. Kriterier har vært at etterutdanningsprogrammene/kursene burde være tverrfaglige, og om mulig med tilbud om deltakelse på tvers av forvaltningsnivåene. Personell som ellers har lite tilbud om etterutdanning, skulle prioriteres. De søknadene som er innvilget er fra Sarpsborg, Rakkestad, Rygge, Aremark, Fredrikstad, Moss og Masvo.

Øvrig aktivitet

- I samarbeid med helseavdelingen ble det i mai avholdt møte med alle kommunene i Østfold, Ressurssentrene ved de videregående skolene og koordineringsgruppen for rekrutteringsplanen.
- Ved hjelp av tilskudd fra Rekrutteringsplanen ble det i september satt i gang en klasse i videreutdanning innen eldreomsorg for hjelpepleiere og omsorgsarbeidere ved Borg videregående skole basert på nylæreplan.
- Høsten 2003 startet en ny klasse i videreutdanning i psykiatri ved Borg videregående skole med 15 hjelpepleiere/ omsorgsarbeidere. Klassen følger ny læreplan og skal avslutte studiet i juni 2005. Undervisningstilbudet ble finansiert av midler fra rekrutteringsplanen for helse og sosialpersonell.
- Regionrådet i Indre Østfold tok initiativ til å opprette desentralisert sykepleieutdanning i Askim. Menighetssøsterhjemmets sykepleieskole har ansvaret for undervisningen. I alt 28 kvinner har fått plass på dette nye sykepleiestudiet som ble offisielt åpnet av fylkesmann Anne Enger Lahnstein 06.09.04. Tiltaket fikk tilskudd til oppstart fra Rekrutteringsplanen.
- Ved Høgskolen i Østfold startet et nytt kull i videreutdanning i geriatri som deltidsstudium over 2 år. Kommunene kan søke tilskudd kr. 10.000 pr. student pr. år fra Rekrutteringsplanen.
- Kommuner og fylkeskommuner ble invitert til å søke tilskudd til etter og videreutdanning for ansatte i helse- og omsorgstjenesten. Tilskudd ble fordelt til 16 kommuner og videreutdanning for helsesekretærer og utprøving av spesielt tilrettelagt opplæringstilbud for voksne som tar utdanning som hjelpepleier/ omsorgsarbeider i Østfold.

Et stort antall kommuner deltar i opplæringstiltaket "Eldreomsorgens ABC". I september ble det med tilskudd fra rekrutteringsplanen gjennomført tre dagssamlinger med i alt ca. 300 deltakere. Deltakerne fra pleie- og omsorgstjenesten arbeider i tverrfaglige arbeidsgrupper. De møtes hver 14.dag i arbeidstiden. Opplæringstiltaket gjennomføres i løpet av 3 år.

77.4 Helsemessig og sosial beredskap

Ved utgangen av 2003 hadde 11 av fylkets 18 kommuner vedtatt plan for helsemessig og sosial beredskap, og i løpet av 2004 har ytterligere fem av kommunene vedtatt slik plan. To kommuner har fått frist til første februar 2005 med å ferdigstille sine planer. Helsetilsynet i Østfold vil følge opp kommunenes planarbeid i 2005.

Siden 2. verdenskrig har diverse sykehus- og pleiemateriell vært lagret på skoler i åtte kommuner i Østfold. Disse er nå overtatt av kommunen eller tilbudt en hjelpeorganisasjon, CRN. Fylkesmannen vil i løpet av 2005 avslutte tilsynsavtalene for disse lagrene.

Helsetilsynet har også deltatt i fylkesmannens beredskapsarbeid i beredskapsmøter og seminarer, og i forbindelse med flodbølgekatastrofen i sørøst Asia desember 2004 fikk fylkesmannen testet sin beredskap i praksis.

Resultatområde 78 Andre løpende forvaltningsoppgaver**78.1 Abortloven**

Arbeidet omfatter oppnevning og godtgjøring til medlemmer av abortnemnda i fylket, som ledes av Sykehuset Østfold HF, og til saksbehandling av klager til klagenemnda ved Rikshospitalet HF. Fylkesmannen har behandlet to saker i 2004.

78.2 Steriliseringsloven

Fylkesmannen oppnevner medlemmer i fylkets steriliseringsnemnd, og behandler søknader

om sterilisering i henhold til lov om sterilisering (3.juni 1977 nr.57). Det har i 2004 ikke vært nemndsbehandlede saker.

78.2 Tvangsbehandling med legemidler

Fylkesmannen behandler klager på vedtak om tvangsbehandling med legemidler i psykiatrien. Tallet på denne typen klager har holdt seg stabilt gjennom mange år, men fra 2003 til 2004 har tallet på klager øket betydelig. Dette kan være en tilfeldighet, og fylkesmannen vil følge utviklingen fremover. Medholdsprosenten har variert mellom 15% til 45 %.

78.3 Transplantasjonsloven

Etter lov om transplantasjon (9.februar 1973 nr.6) skal fylkesmannen godkjenne inngrep på personer under 18 år og på personer som mangler evnen til å samtykke, før organer eller annet biologisk materiale kan tas til behandling av sykdom eller legemsskade hos en annen. Fylkesmannen har behandlet en sak i 2004.

78.4 Fritak for taushetsplikt

Taushetsplikten for helsepersonell som følger av helsepersonelloven er svært streng, og prosesslovgivningen forbyr vitneførsel fra personellet for den yrkesmessige taushetsplikten.

For helsepersonell som arbeider i forvaltningen, reguleres taushetsplikten av forvaltningsloven § 13. Slik taushetsplikt kan det gis fritak for med hjemmel i tvistemålsloven § 204, 2. ledd. Fylkeslegen har fått delegert denne kompetansen, og behandlet i 2004 tre slike saker.

78.5 Forskrivning av sentralstimulerende legemidler

Forskrivning av sentralstimulerende legemidler i Østfold har økt i løpet av 2004. Både barn og voksne får i økende grad stillet diagnosen ADHD, og mange av disse pasientene blir behandlet med sentralstimulerende legemidler i kortere eller lengre perioder.

Fylkesmannen har myndighet til å gi generelle forskrivningstillatelser til spesialister i barnesykdommer, barne- og ungdomspsykiatri, psykiatri og nevrologi etter at disse er godkjent av et sakkyndig råd. Fylkesmannen ga i 2003 generell foreskrivingstillatelse til 12 spesialister for barn under 18 og disse hadde til sammen ca. 600 barn i sin praksis. Det ble gitt 1 generell tillatelse til å forskrive til voksne over 18 år. Hittil er det gitt 5 generelle tillatelser til å forskrive til voksne over 18 år, og det er grunn til å tro at dette tallet vil øke utover i 2005.

Siden mengden av pasienter er sterkt økende, blir ofte pasientens fastlege bedt om å overta ansvaret som forskrivende lege. Fylkesmannen har myndighet til å gi fastleger spesiell forskrivningstillatelse til navngitt pasient uansett alder når diagnosen er stillet hos spesialist. Tallet på spesielle tillatelser er fordoblet i løpet av det siste året. Det gjelder både til voksne og barn.

78.6 Skattefradrag for store sykdomsutgifter

Fylkesmannen uttaler seg om følgende betingelser for særfradrag er oppfylt:

- behandlingen må være foretatt utenfor det offentlige helsevesen
- det offentlige må ikke ha tilsvarende tilbud
- behandlingen må anses faglig forsvarlig

I 2003 mottok vi 23 slike saker, mens vi i 2004 fikk inn sju særfradragssaker.

78.7 Helsekrav for førerkort

Helsepersonell har meldeplikt til fylkesmannen når en pasient ikke fyller førerkortforskriftens helsekrav for å inneha førerkort, førerkortklasser eller kjøreseddel for personbefordring. Meldingene blir vurdert, og i de fleste tilfeller blir politiet anmodet om å inndra førerretten. I 2004 behandlet fylkesmannen 281 slike saker, det er 57 flere enn i 2003. Fylkesmannen behandler også søknader om dispensasjon fra den samme forskriften, og antallet slike søknader økte med 65 saker i samme periode. Det totale antallet dispensasjonssøknader var 281 hvorav 39 ble avslått. Vi behandlet også 104 saker i forbindelse med råd og veiledning til leger og vegmyndigheter.

Det er vanskelig å gi en forklaring på denne økningen, men vi har merket oss at leger har blitt flinkere til å melde fra når en pasient bruker medikamenter i doser som påvirker evnen til å kjøre sikkert. Vi har også merket oss en økning i søknader om dispensasjon for førstegangsutstedelse av førerkort til ungdom med diagnosen ADHD.

Førerkortsaker siste 5 år

	2000	2001	2002	2003	2004
Melding om inndragelse mv.	349	319	258	224	281
Søknader om dispensasjon	167	464	336	251	316

78.8 Oppbevaring av pasientjournaler

Fylkesmannen i Østfold har i 2004 mottatt ett arkiv med pasientjournaler for oppbevaring jf. Forskrift om pasientjournal § 15. Vi har til sammen 13 journalarkiver til oppbevaring. To av arkivene er oppbevart mer enn 10 år og kan avleveres eller makuleres.

78.10 Godkjenning av ambulanser

Med hjemmel i §2 nr.3 bokstav a, b, c eller d i forskrift 18.januar 2002 om godkjenning og registrering av utrykningskjøretøy skal fylkesmannen fatte vedtak om kjøretøy kan godkjennes og registreres som utrykningskjøretøy. Fylkesmannen i Østfold fattet fire vedtak om status som utrykningskjøretøy i 2004.

78.11 Turnustjeneste

Turnusleger

I Østfold er det opprettet 14 turnusplasser. Fordelingen foretas to ganger i året og antall kandidater varierer. Våren 2004 fordelte vi ni kandidater. Høsten 2004 ble det fordelt 14 kandidater, men en av kandidatene søkte i ettertid og fikk innvilget utsettelse av tjenesten så det ble da 13 kandidater som utførte sin tjeneste i vårt fylke.

Fysioterapeutkandidater

Våren -04 var det 7 kandidater i kommunehelsetjenesten og 6 i institusjon. Høsten 2004 var det 7 kandidater i kommunehelsetjenesten og 4 i institusjon.

Jordmorkandidater

På Sykehuset Østfold HF ble det opprettet fire faste og en ekstra stilling for jordmorkandidater.

Reise- og flytteutgifter

Refusjonsordningen og forhåndsgodkjenningen av anbud har vært ivaretatt av fylkesmannen, men er overført SAFH fra 01.01.2005.

Kurs for turnuskandidater

Fylkesmannen arrangerte i 2004 to kurs for turnuskandidater. Leger, fysioterapeuter og kiropraktorer fra Østfold, Akershus og Oslo deltok på kursene. Kursene er obligatoriske for

turnuskandidatene, og hovedtema for kursene skal være offentlig helsearbeid/samfunnsmedisin. Det står hver enkelt fylkesmann fritt å plukke ut relevante temaer. Vi har i disse to kursene fokusert på tverrfaglig samarbeid i kommunen, muskel/skjelettplager og trygdemedisin, helsetjenesten i et flerkulturelt perspektiv, praktisk folkehelsearbeid, rus og psykisk helse og Helsetilsynets klagebehandling i henhold til helselovgivningen.

78.14 Tildeling av midler til lokale velferds- og ferietiltak for funksjonshemmede

Formålet med ordningen er å styrke lokale tiltak for funksjonshemmede og å fremme økt deltaking av funksjonshemmede i ulike samfunnsaktiviteter. I 2004 mottok vi søknader fra 128 foreninger. 114 av foreningene fikk tilskudd, totalt fordelte vi kr 1 345 500,-. Ordning overføres til sentral fordelingsnemd fra 2005.

For øvrig viser vi til medisinalmeldingen for år 2004 fra Helsetilsynet i Østfold datert februar 2005.

3.9.1 SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Resultatområde 91 Avkjørselssaker etter vegloven

3.9.2 UTENRIKSDEPARTEMENTET

Resultatområde 93 Apostiller

Det er behandlet 435 saker i 2004

3.9.3 MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

Resultatområde 99 Forvalte tilskudd til de politiske partiene

Det er i 2004 utbetalt tilskudd med kr 1.195.334 til kommunepartiene og kr 392.039 til fylkestingsgruppene i Østfold.

3.10. UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENTET

10.1 Informasjon, veiledning

Informasjon

I sitt informasjonsarbeid benytter fylkesmannen Internett jf fylkesmannens Webside, e-mail i noen grad informasjonsskriv/rundskriv. Det har vært gjennomført drøftingsmøter/kommunebesøk med ledelsen i 3 primærkommuner og drøftings- og informasjonsmøter med kommuneansvarlige for utdanning og med samtlige rektorer i grunnskolen samt informasjonsmøter med ledere for de frittstående skolene. Utdanningsavdelingen har hatt en god løpende kontakt med de regionale og lokale media.

Ut fra forholdene er resultatoppnåelsen OK, selv om utviklingsarbeidet av intra-/internett på utdanningsområdet er kommet kortere enn vi hadde ønsket, og selv om omfanget av egenprodusert materiale har vært minimalt.

Veiledning.

Dette er en løpende og tidkrevende oppgave for fylkesmannen. Den skjer som regel på forespørsel, og veiledning gis skriftlig (brev eller e-mail) eller muntlig. Daglig veiledning over telefon utgjør hoveddelen av dette arbeidsfeltet.

Tendensen til at enkeltpersoner (bl.a. foreldregrupper og representanter for interessegrupper på kommunalt nivå) henvender seg direkte for å få informasjon og veiledning, er stadig økende. Rettighetsspørsmål, elevenes arbeidsmiljø og kommunal økonomi er sentrale temaer.

Den andre hovedgruppen forespørslar kommer fra kommunalt/fylkeskommunalt hold og dreier seg primært om forståelse av lov- og regelverk.

10.2 Tilsyn, lovlighetskontroll og klager

Tilsyn

Fylkesmannen førte tilsyn med 10 skoler som planlagt, men tilsynene ble mer tidkrevende enn forutsatt. Over 5 månedersverk gikk med til tilsynet på Musikk Instrument Akademiet. Oppbygging av prosedyrer og rutiner for å sikre kvalitet på friskoletilsynet, fra planlegging til oppfølgingen, ble vektlagt. Det tas sikte på at dette arbeidet kan fullføres i 2005 for å gjøre tilsynet mer systematisk og bedre. Tilsynet med opplæring i fengsel ble erstattet av informasjons- og drøftingsmøter med opplæringsansvarlige i hvert enkelt fengsel, i samarbeid mellom utdanningsdirektøren og fylkeskommunen. De øvrige tilsynsområdene (i henhold til virksomhetsplanen) ble først utsatt fra første halvår til høsten 2004.

Pga kapasitetsproblemer måtte tilsynene på følgende områder dernest sløyfes helt eller utsettes til 2005:

- Tilsyn med at skolene har system for skolebasert vurdering
- Tilsyn med voksenopplæring – at voksne får oppfylt sin rett
- Planlegging av tilsyn i forhold til kap. 9a i opplæringsloven.

Resultatoppnåelsen på tilsynsområdet blir dermed samlet sett så mye svakere enn forutsatt at utdanningsdirektøren må iverksette særskilte tiltak for 2005 for at måloppnåelsen skal bli akseptabel.

Lovlighetskontroll

Det er mottatt en anmodning om lovlighetskontroll med hjemmel i kommuneloven § 59 av vedtak etter skolelovgivningen. Et mindre antall saker vedrørende lovlighet etter

opplæringsloven § 14-1 og etter friskoleloven er behandlet. De fleste spørsmål om lovlighet tas opp pr. telefon eller e-post - fortrinnsvis fra foreldre eller FAU-representanter. Spørsmålene gjelder som oftest rettskravet på skoleskyss eller tildeling av skolested. Relativt vanlig er spørsmål om kvaliteten på det kommunale skoletilbudet. Slike henvendelser viser en økende tendens - særlig etter opphevelsen av klassesdelingsreglene og adgangen til en friere organisering av elevene.

Forvaltningsklager (klager over enkeltvedtak)

Det er behandlet 10 klager vedrørende skyssrettigheter, 22 klager vedrørende skoleplassering (nærhetsprinsippet og søknader om annet skolested), og ingen saker vedrørende tidlig skolestart. I 3 saker ble det gitt fullt medhold i klage over skyss, mens underinstansens vedtak ble opphevd i ett tilfelle og saken sendt tilbake for ny behandling. I 6 saker førte ikke klagen frem. I 4 saker ble det gitt fullt medhold i klage over skolested, mens underinstansens vedtak ble opphevd i 3 tilfeller og saken sendt tilbake for ny behandling. I 14 saker førte ikke klagen frem. En fikk delvis medhold. I forbindelse med særskilt inntak til videregående opplæring ble det behandlet 9 klager, hvorav 5 ble avslått mens 4 fikk medhold.

Antall saker pr. år er relativt stabilt.

Klager på spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning

Det er behandlet i alt 11 klager på dette området (derav 2 spesialpedagogisk hjelp). Av klagen har 6 blitt avslått, mens 5 har fått medhold. Klageantallet er lavere enn for 2003. Det er ingen kommuner som peker seg ut med mange klager. Utdanningsdirektøren mener at den vekt som over år har vært lagt på forebygging gjennom informasjon, oppfølging og veiledning, bidrar til at klageantallet er såpass lavt.

Andre klager

Det er behandlet 15 klagesaker der det ikke foreligger klagerett etter forvaltningsloven og fylkesmannen ikke har omgjøringskompetanse som klageinstans etter forvaltningsloven § 34.

10.3 Forsøks- og utviklingsområder

Forsøk/avvik med hjemmel i opplæringsloven § 1-4:

De pågående forsøk på grunnskolens område opphørte våren 2004, og fylkesmannen fikk ingen søknader om forlengelse av eksisterende forsøk.

Det ble søkt om 7 nye forsøk på videregående skoles område i 2004, hvorav en var søknad om forlengelse av pågående forsøk. I alt 6 søknader ble innvilget.

Søknader om dispensasjon fra gjeldende fag- og timestfordelingsplan, jf. § 2-3 siste ledd i opplæringsloven

Sju barnetrinnskoler og tre ungdomstrinnskoler i fylket har i perioden 2001 – 2003 fått innvilget slike dispensasjoner. Tre av skolene fikk innvilget sine søknader om forlengelse/utvidelse i 2003. For fem av skolene opphørte dispensasjonen 1. juli 2004, men ingen av dem søkte om forlengelse i 2004. De resterende tre skoler driver videre til 1. juli 2005. Skolene/kommunene er gitt rapporteringsplikt til fylkesmannen ved dispensasjonens opphør.

Andre søknader om dispensasjon:

På videregående skoles område mottok fylkesmannen 3 søknader om dispensasjon i 2004. 1 av disse ble innvilget.

10.4 Arbeid med særskilte områder

Holdningsskapende arbeid

Fylkesmannen har prioritert utvikling av ”Den kulturelle skolesekken” som en del av holdningsskapende arbeid og utvikling av gode oppvekst- og skolemiljøer i kommunene. Vi har samarbeidet med Østfold fylkeskommune, Delta – K, og vært delaktige i ulike tiltak på regionalt og nasjonalt nivå.

Utdanningsavdelingen har deltatt i og vært koordinator for et 5-fylkenettverk for å bidra til å styrke verdibevissthet og verdiformidling i skolehverdagen i grunn- og videregående skoler. Koordinator-ansvaret har vært delt med utdanningsavdelingen i Oslo.

IKT i norsk utdanning

Fylkesmannen i Østfold gav tilbud til Østfold fylkeskommune, kommunene i Østfold og samtlige private og offentlige grunnskoler og videregående skoler om å delta i ”Lærende nettverk”. Nettverket er etablert for kompetanseutvikling og kunnskapsdeling med den hensikt å stimulere skoler og lærerutdanning til å drive IKT-basert utviklingsarbeid. Nettverket skal bidra til dialog, erfaringsutveksling og refleksjon for endring av praksis. Utdanningsavdelingen fikk tilbakemelding fra 20 skoler med interesse for å delta i dette nettverksarbeidet. Utdanningsavdelingen, i samarbeid med Høgskolen i Østfold, valgte 11 skoler som nå deltar i nettverket. Nettverkskoordinator er Rolf Baltzersen ved Høgskolen i Østfold. Fylkesmannens rolle har vært å bidra til at det etableres kvalitetsutviklende samarbeid skoleeierne imellom og samarbeid mellom skoleeiere og relevante fagmiljøer.

SAMTAK

Det tre-årige SAMTAK-programmet ble sluttført ved årsskiftet 2002/2003. Programmet har initiert utvikling og kompetanseheving for skoleledere og fagpersonell i PP-tjenesten via to hovedveier. Én er den sammenhengende rekken av samlinger for begge grupper. Den andre er etablering av samarbeidsmønstre og –avtaler innenfor hver av gruppene, og på tvers av dem. Utfordringen er å sikre at den kompetansen som ble utviklet under SAMTAK, brukes aktivt i reformarbeidet framover.

Overføring av ressurser til PP-tjenesten

Etter avtale med departementet er midler overført fra 2003 omfordelt og brukt til kompetansehevingsformål i PPT i 2004. Innsatsen er lagt til arbeid med utvikling av vurderingsverktøy i PP-tjenesten, til gjennomføring av konferanser i forlengelsen av SAMTAK-programmet og til stimulering av lokalt utviklingsarbeid mellom skole og PPT rettet mot elever med særskilte opplæringsbehov. Utvikling av samarbeidsordninger på tvers av kommuner ble særlig vektlagt.

Videreutvikling av spesialpedagogiske tilbud i kommuner og fylkeskommuner

Fylkesmannen har gjennomført en kombinasjon av formell og uformell dialog med kommunene og fylkeskommunen gjennom kontakt med ledere i PPT og skole. I 2004 er alle PP-kontorer besøkt.

10.5 Løpende forvaltningsoppgaver, jfr. Tildelingsbrevet del I

Arbeid med avvikling av eksamen og prøver

Ved fellessensuren i Oslo i juni 2004 deltok utdanningsavdelingen i Østfold som i 2004 ikke har hatt sensuransvar ved ordinære eksamener. Ved hurtigklagesensuren i juli 2004, deltok utdanningsavdelingen med 2 medarbeidere. Fra og med 2005 vil fylkesmannen i Østfold overta ansvar og koordineringen av hurtigklagesensuren fra Vestfold.

Ved avviklingen av vår- og høsteksamen medvirker kontoret med nødvendig informasjon til skoler og skoleeier forut for og under eksamen - og utfører arbeidet med oppmeldinger/

uttrekking av eksamenskandidater. I 2004 har disse arbeidsoppgavene vært utført uten spesielle problemer, og avviklingen av eksamen / sensur har gått som forutsatt.

Alle grunnskoleelever var oppe til muntlig avgangsprøve i Østfold i 2004, så sant det ikke var frafall pga sykdom.

Rikskonsertene

Rikskonsertene har også i 2004 hatt stor aktivitet. Fylkesmannens utdanningsavdeling har inngått avtale med Østfold fylkeskommune ved turneorganisasjonen. Avdelingen deltok i arbeidsoppgaver tilknyttet Rikskonsertenes skolekonsertordning fra og med 1. august 2003, med den intensjon om at dette skal bli en permanent ordning. Avtalen gjelder fram til 31. desember 2005 og skal evalueres minimum et år før den utløper med sikte på at partene skal komme fram til en permanent ordning. Slik evaluering har pga kapasitetsproblemer ikke vært igangsatt i 2004.

10.6 Vurdering og rapportering

Tilstandsrapport

Som tidligere er det utarbeidet tilstandsrapport for utdanningssektoren i Østfold.

Statistikk og annen informasjonsinnhenting

GSI-data, KOSTRA og karakterstatistikken er nyttige redskaper i forbindelse med kontorets dialog med kommunene. På bakgrunn av tilgjengelige data utarbeides det sammenlignende kommunestatistikk for fylket og utviklingsstatistikk for den enkelte kommunen for de siste 8-10 årene. Særlig utviklingsstatistikken danner grunnlag for fruktbare diskusjoner med kommuneledelsen.

Oversikt over utdanningsavdelingens rapporter

Det utarbeides løpende rapporter fra kommune- og fylkeskommunebesøk samt tilsyn, i tillegg til ulike prosjektrapporter og kataloger. Rapportene legges ut på fylkesmannens hjemmeside.

10.7 Særskilte oppgaver og oppdrag som gjelder noen utdanningsavdelinger

Internasjonalt samarbeid

Utdanningsavdelingen har mottatt tre studiegrupper i Norge, to i Stavanger og en i Bodø/Lofoten med til sammen 35 deltakere. Studiebesøkene har vært av én ukes varighet og omfattet generelle orientering, besøk ved opplæringsinstitusjoner og i lærebedrifter.

Utlysingen av de norske CEDEFOP-stipendene har foregått både via e-mail, gjennom post og via kontorets hjemmeside. Søkingen har vært tilfredsstillende. Det er ikke vanskelig å fylle plassene, men søkere fra de sosiale partnere (arbeidsgiver-/arbeidstakersiden) er fortsatt i mindretall.

10.8 Tilskuddsforvaltning

Generelle kommentarer til arbeidet med tilskuddsforvaltningen

Kontoret fører løpende kontroll og registrering av fordelingsgrunnlag og tilskuddsbeløp, per tilskuddsordning, til de enkelte tilskuddsmottakerne i Østfold. Tilskuddet til musikk- og kulturskoler gikk inn i kommunenes rammetilskudd fra og med 2004.

Tilskudd til særskilt norsk og morsmålsopplæring

Telldato for høstsemesteret er 1.oktober og for vårsemesteret 2. mai. Tilskuddet ble styrket i løpet av året, da søknadene om tilskudd fra kommunene i Østfold var på et langt høyere beløp

enn opprinnelig tildelt. Restutbetalingene til kommunen ble utført ved mottak av ekstrabevilgninger fra departementet.

Tilskudd til barn i asylmottak

Tilskuddet ble styrket i løpet av året, da søknadene om tilskudd fra kommunene i Østfold var på et langt høyere beløp enn opprinnelig tildelt. Restutbetalingene til kommunen ble utført ved mottak av ekstrabevilgninger fra departementet.

Tilskudd til leirskoleopphold

Tilskuddet ble redusert i løpet av 2004, da søknadene fra kommunene var lavere enn det tildelte beløpet. Reduksjonen i tildelt beløp ble gjennomført på grunnlag av tilbakemelding fra utdanningsavdelingen i 2. tertialrapport. Avviket lyder på en rest på kr 670.

Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler

Tilskuddet ble styrket med 100.000,- pga av et rapportert merbehov. Siste utbetaling ble gjennomført våren 2004. Tilskuddet går fra 2004 inn i rammetilskuddet til kommunen.

Tilskudd til opplæring for voksne innvandrere

Tilskuddet til norskopplæring for voksne innvandrere ble fra 2004 tildelt fra Kommunal- og regionaldepartementet. Tildelingen baserte seg på kommunenes prognoser. Det viste seg imidlertid at prognosene fra kommunen lå langt høyere enn faktisk forbruk. Restbeløp ble rapportert til KRD i desember, etter mottak av søknadene fra kommunen. Avviket er et restbeløp på kr 3.191.000

Det vises til årsrapport for 2004 fra fylkesmannen i Østfold, utdanningsavdelingen sendt Utdannings- og forskningsdepartementet og Utdanningsdirektoratet med brev datert 24.02.2005.

Vedlegg 1: Ressursforbruk 2004 fordelt på resultatområder og avdelinger

Tabell A: Årsverk fordelt på resultatområder

Resultatområder	Dep	emb. Ledelse	miljøvern-avd	landbruks-avd	sosialfam-avd	jur-avd	helse-avd	utdanning	stab	beredskap	kom-sam-ord-info	sum
Sum alle resultatområder pr avdeling - fm		2,00	16,40	18,65	16,10	8,80	10,70	8,30	22,45	3,00	4,50	110,90
01 Vern og bruk av biologisk mangfold	MD		5,20									5,20
02 Friluftsliv	MD		0,40									0,40
03 Kulturminner og kulturmiljøer	MD		-									-
04 Overgjødning og oljeforurensning	MD		1,60									1,60
05 Helse- og miljøfarlige kjemikalier	MD		0,60									0,60
06 Avfall og gjenvinning	MD		0,30									0,30
07 Klimaendringer, luftforurensning og støy	MD		0,60									0,60
08 Internasjonalt miljøsamarbeid	MD		-									-
09 Regional planlegging	MD		2,80			0,45				0,50	0,10	3,85
10 Kart- og geodata	MD		1,10									1,10
11 Tverrgående virkemidler og fellesoppg	MD		2,20									2,20
21 Landbruksbasert nærings- og bygdeutv	LD			8,50								8,50
22 Miljø- og arealforvaltning	LD			4,00		0,50						4,50
23 Ressurs- og eiendomspolitikk	LD			2,00								2,00
24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak	LD			1,75								1,75
25 Kommunene som landbrukspol. aktør	LD			1,00								1,00
41 Barnehager	BFD				1,40							1,40
42 Familierett	BFD				1,75							1,75
43 Krisetiltak	BFD				0,20							0,20
44 Familievern	BFD				0,50							0,50
45 Barnevern	BFD				2,75							2,75
46 Foreldreveiledning	BFD				0,20							0,20
47 Gjeldsrådgivning	BFD				0,20							0,20
48 Likestilling - Likestillingsloven	BFD								0,10			0,10
51 Siviladministrasjon	JD					0,65						0,65
52 Borgerrettigheter	JD					3,10						3,10
53 Forebyggende samfunnsikkerhet og beredskap	JD									1,40		1,40
54 Samordning ved kriser og krig	JD									1,00		1,00
56 Tros- og livssynssamfunn	KKD					0,10						0,10
57 Gravferdsloven	KKD					0,10						0,10
58 Lov om helligdager og heligdaysfred	KKD											-
61 Samordning og omstilling	KRD										1,40	1,40
62 Kommuneøkonomi	KRD										1,50	1,50
63 Kommunalrett og valglov	KRD					0,25						0,25
64 Forvaltningsrett og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren	KRD					0,35						0,35
65 Kommunestruktur og interkommunalt samarbeid	KRD											-
66 Bolig og bygningsrett	KRD					2,50						2,50
67 Innvandring	KRD									0,10		0,10
71 Folkehelsearbeid	SHDir						0,60					0,60
72 Somatikk og primærhelsetjeneste	SHDir						0,50					0,50
73 Psykisk helse	SHDir						1,00					1,00
74 Pleie- og omsorgstjenester	SHDir				2,00		0,20					2,20
75 Sosialtjenester	SHDir				2,20							2,20
76 Rusmiddelarbeid	SHDir				0,50							0,50
77 Utvikling av tjenestene	SHDir				1,00		1,00					2,00
78 Andre løpende forvaltningsoppgaver	SHDir				2,00		1,00					3,00
? Utdanning 1)	UFD							7,30				7,30
99 Tilskudd til de politiske partier	MOD								0,10			0,10
Organisasjon og styring, inkl. andel SH	fmos	2,00	1,60	1,40	1,40	0,80	1,40	1,00	22,25		1,50	33,35
Tilsyn og rettighetsklager SHdir områder	SHDir						5,00					5,00
Statens hus, andre brukere	fmos								3,15			3,15

1) Det foreligger ikke definerte resultatområder på utdanningsområdet for 2004. Ressursfordeling på resultatområder vil bli gjennomført fra 2005.

Tabell B: Årsverk fordelt på departementsområder

	Årsverk 2004	Andel i %
Barne og familiedepartementet	8,0	7,2
Justisdepartementet	6,2	5,5
Kommunal- og regionaldepartementet	6,9	6,2
Kultur- og kirke departementet	0,2	0,2
Landbruks- og matdepartementet	19,2	17,3
Miljøvern departementet	17,5	15,7
Moderniseringsdepartementet	26,4	23,8
Sosial- og helsedirektoratet	18,4	16,6
Utdannings- og forskningsdepartementet	8,3	7,5
Sum	110,9	100,0

Tabell C1: Årsverk fordelt på ledelse, administrasjon og fagoppgaver pr sektor

	Kap. 1510	Eksternt finansiert	Regnskap årsverk 2004
Ledelse (fylkesmann+ass. fylkesmann)	2,00		2,00
Støttefunksjoner (hentes fra tabell C2)	21,43	3,15	24,57
Fagoppgaver pr sektor	79,10	7,15	86,25
Barne- og familiedepartementet	8,50		8,50
Justisdepartementet	6,15		6,15
Kommunal og regionaldepartementet	5,90	1,00	6,90
Kultur- og kirke departementet	0,20		0,20
Landbruksdepartementet	17,80	1,35	19,15
Miljøvern departementet	16,05	1,00	17,05
Moderniseringsdepartementet	0,10		0,10
Sosial- og helsedirektoratet	16,10	2,80	18,90
Utdannings- og forskningsdepartementet	7,30	1,00	8,30
Andre fagdep (f.eks UD/SD)	1,00		1,00
SUM	102,53	10,30	112,82

Det er tatt utgangspunkt i regnskapførte månedslønnsutbetalinger.

Tabell C2. Støttefunksjoner hele embetet. Fordeling på fagområder

	Antall årsverk	Kap. 1510	Eksternt finansiert 1)	Regnskap årsverk 2004
Ledelse (admsjef)		0,00		0,00
Arkiv		5,79		5,79
Økonomi/regnskap 2)		3,53		3,53
IKT		2,80		2,80
Informasjon mv		2,57	1,18	3,75
Personal		2,00	0,10	2,10
Forværelse/post mv		2,40	0,10	2,50
Statens hus kantine		1,77	1,33	3,10
Statens hus "husforvalter"		0,57	0,43	1,00
SUM		21,43	3,15	24,57

Alle støttefunksjoner er medregnet uansett avdelingstilknytning.

1) ekstern finansiering av andre brukeretater i Statens hus

2) Fylkesmannen har delseviceavtale med SSØ. Tilskuddsforvaltning landbruk over Satrun utgjør 1,0 av og er ikke medregnet

Inkludert i oversikten er sykefravær og fødselspermisjoner med lønn. Permisjoner uten lønn er ikke medregnet. Embetet hadde et beregnet sykefravær på 4,3% i 2004.

Vedlegg 2: Oversikt over ansatte i 2004

Embetsledelsen

Lahnstein, Anne Enger	fylkesmann	
Sandereid, Lise B.	ass.fylkesmann	

Staben

Aas, Svein Kåre	rådgiver	
Bednarczyk, Mai-Kristin	sekretær	E
Bringsjord, Kjell	seniorrådgiver	
Cuming, Laila Toldnes	konsulent	
Dahl, Lisbeth	konsulent	
Ernø, Karin Wang	husholdsassistent	60
Hansen, Grethe Solli	husholdsassistent	60
Hansen, Trude	fullmektig	90 E
Henriksen, Karin	førstesekretær	50
Hollup, Geir	seniorrådgiver	
Hjørnevik, Karianne	informasjonsrådgiver	E
Iversen, Anita	førstekonsulent	80
Johansson, Gerd	konsulent	50
Joramo, Edith	husholdsassistent	
Krapf, Ernst W.	førstekonsulent	
Larsen, Kirsten	førstesekretær	
Lilleberg, Bente	rådgiver	
Lindseth, Grete	rådgiver (perm)	
Listerud, May	konsulent	50
Lund, Tormod	rådgiver	
Lund, Tove L.	prosjektleder	
Oppebøen, Sigvald	seniorrådgiver	
Oppegaard, Hanne	konsulent	
Rogan, Richard	konsulent	
Rådahl, Åsmund	rådgiver	
Slaatrem, Berit	arkivleder	
Solhaug, Solveig	konsulent	
Stenrød, Aage	seniorrådgiver	
Sørensen, Kari	husholdsassistent	
Tande, Vivi	konsulent	
Torjussen, Frøydis	konsulent	90
Unnemark, Terje	førstesekretær	E
Wang, Astrid S.	førstekonsulent	
Wang, Solveig	førstekonsulent	60
Wesche, Grethe	fullmektig	50 E
Winther, Tore	konsulent (perm)	

Helseavdelingen

Berger, Elin	førstekonsulent	
Fosse, Siri	assisterende fylkeslege	
Hagelskjær, Solveig	rådgiver	
Hamre, Ellinor	rådgiver	
Hunderi, Astrid	rådgiver	
Johnsen, Lasse	underdirektør	25
Lorentzen, Fredrik	rådgiver	
Markhus, Elisabeth L.	fylkeslege	
Marthinsen, Finn	rådgiver (perm)	
Mjelde, Anette	rådgiver	80
Olsen, Mona	førstesekretær	80
Smebye, Kari L.	rådgiver	
Thorne, Knut Fredrik	rådgiver	
Vidar, Grete	seniorrådgiver	50
Wæraas, Ann-Jeanette	konsulent	60

Juridisk avdeling

Bjørnstad, Katrine	rådgiver	
Dalbye, Inger-Karin	konsulent	
Garnaas, Ragnhild	konsulent	
Grimsrud, Kirsten	rådgiver	
Grønnern, Henning	rådgiver	
Havig, Eva	konsulent	70
Kielland, Maylis	rådgiver	80
Rønningen, Trond	avdelingsdirektør	
Syversen, Anita K.	rådgiver	80

Landbruksavdelingen

Aae, Hege Lunde	fylkesagronom	
Berg, Knut	fylkesagronom	
Bjønnnes, Thor	landbruksdirektør	
Bjørnstad, Johan	fylkesagronom	
Dahl, Fredrik	fylkesagronom	
Duesund, Harald	fylkesagronom	60

Eriksen, Ingvill Bakker	konsulent	
Fosser, Hanne	fylkesagronom	60
Gabestad, Otto	fylkesskogmester	
Haug, Kristen	fylkesagronom	60
Høyås, Tyra	rådgiver	80
Karlstad, Nils	fylkesagronom	50
Kolberg, Egil	avdelingsingeniør	
Kristoffersen, Karen-Elise	konsulent	
Liheim, Jan	fylkesskogsjef	
Nordberg, Øyvind	fylkesagronom	
Olsen, Monika	fylkesagronom (perm.)	
Saxrud, Nina Glomsrud	fylkesagronom (perm)	
Shaloom, Dafne Rose	fylkesagronom	
Sikkeland, Kristian	konsulent	70
Skjeltorp, Bjørn	avdelingsingeniør	
Skrøvseth, Bård	fylkesskogmester	E
Sommerfelt, Hans Jørgen	fylkesskogmester (perm)	
Sundby, Viggo	seniorrådgiver	
Walberg, Gaute	rådgiver	
Welle, Cathrin	førstekonsulent	E

Miljøvern avdelingen

Asheim, Vidar	førstekonsulent	
Bergerøy, Turid H.	rådgiver	60
Bergstrøm, Rune	ass. avd.dir (perm)	
Bjar, Gunnar	førstekonsulent	
Fjellbakk, Åsmund	viltkonsulent	
Fløgstad, Knut	senioringeniør	
Gjøsund, Siw	førstekonsulent	E
Gudevold, Bjørn Ketil	senioringeniør	
Hardeng, Geir	rådgiver	
Hauger, Torodd	rådgiver	
Høvik, Morten	overingeniør	
Jansson, Siv-Thuva	rådgiver	
Karlsen, Leif Roger	fiskekonsulent	
Krohn, Ottar	fylkesmiljøv.sjef	
Martinsen, Ole	førstekonsulent	E
Nørgaard, Ingrunn	førstesekretær	60
Richter, Aase	ass.avd.direktør fung	
Simonsen, Per Arild	seniorrådgiver	
Vallner, Per	rådgiver	

Sosial- og familieavdelingen

Austad, Laila	konsulent	
Bakken, Torgunn	rådgiver	E
Bergvik, Karin H.	rådgiver	
Buer, Eileen	førstekonsulent	E
Burns, Brit	konsulent	
Evensen, Nina Westby	rådgiver	E
Grønstøl, Atle	rådgiver	
Haabeth, Marit W.	rådgiver	
Haugland, Gry	rådgiver (perm)	
Lund, Kari	rådgiver	
Marthinsen, Sissel	rådgiver	50 E
Monstad, Nils Egil	avdelingsdirektør fung.	
Nygaard, Jens R.	rådgiver	
Nyhus, Mette Røe	rådgiver	90
Olsen, Gunn-Evy	konsulent	
Ongstad, Jorun	rådgiver	
Oraug, Karin E.	rådgiver	
Rive, Kristine Harlem	førstekonsulent	E
Salberg, Kjersti S.	rådgiver (perm)	
Sekkelsten, Hanne	rådgiver (perm)	
Sivertsen, Anne Kristin	rådgiver	E

Utdanningavdelingen

Amundsen, Ragnhild Stai	utdanningsdirektør	
Andersen, Aila M.	praktikant	E
Faugli, Lill Berit	sekretær	E
Frigård, Tor	rådgiver	
Furuheim, Gerd Marit	konsulent	50
Gundersen, John	assisterende direktør	
Heilmann, Trine Lise	rådgiver	
Jacobsen, Rolf- Johan	fullmektig	50
Pehrson, Tom	rådgiver	60
Røed, Britt Tove	rådgiver	
Tuseth, Paul	rådgiver	
West, Unn E.	rådgiver	70

Tall = stillingsprosent, E = engasjement